

СТОИЛ СИГОН ВЪЛЧАН ВОЙВОДА

chitanka.info

Здравей, приятелю,

Това е първата книга-игра, свързана с българската история.

Героят от книгата — Вълчан войвода, е действителна личност. Той е живял в началото на 19 век и се е подвизавал с четата си в Източна България. Този храбър българин ратувал да освободи поробеното си отечество... с цената на едно съкровище, което открил в незнайна пещера.

След като проследиш събитията в епизодите, ти читателю, ще стигнеш до това имане и ще зърнеш във въображението си несметните скъпоценности, събирани в продължение на векове и прикътани от посегателства в дебрите на една от планините ни.

Скритото съкровище е наречено на България. Неведом е денят, в който някой (а защо не ти), ще се добере до него.

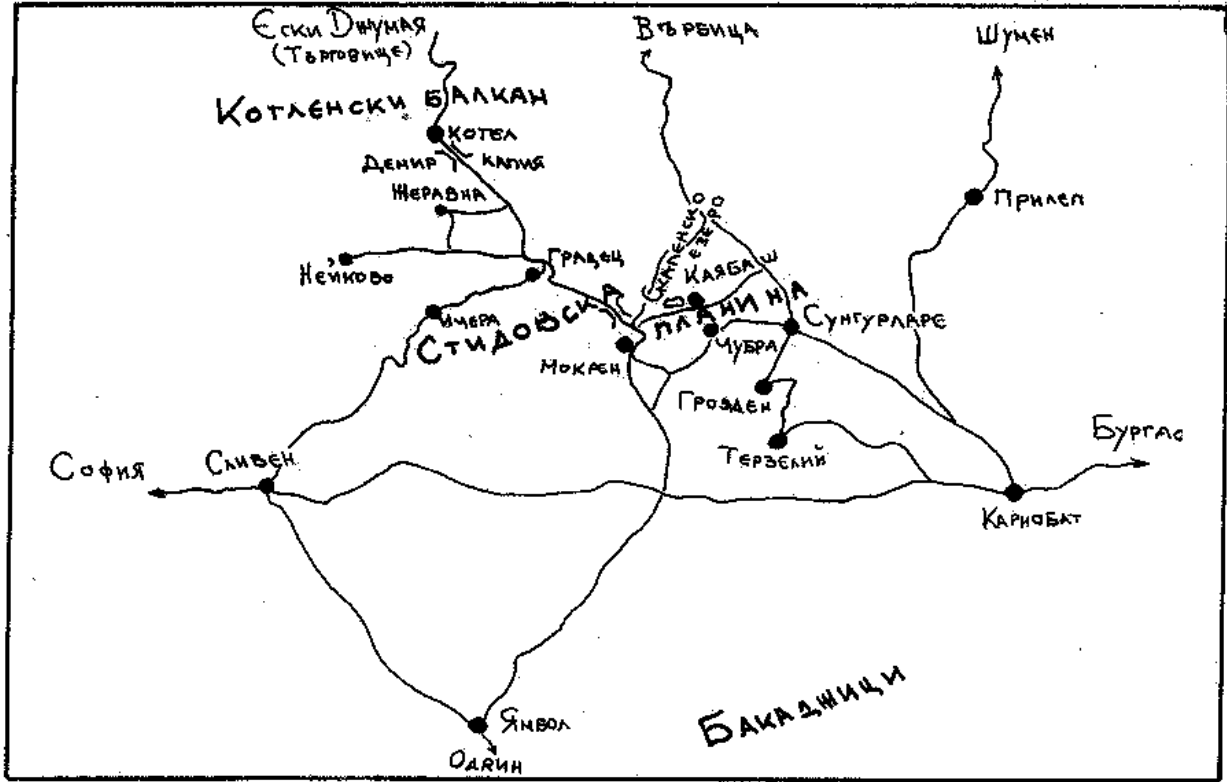
Много от жълтиците, съхранени в пещерата, са добавени от Вълчан войвода. Години наред той ги е събирал с едничката цел — да може да откупи чуждестранна армия, с която да освободи отечеството си, но, по волята на съдбата, не дочакал този ден...

В тази книга-игра всички географски и исторически данни, отделени в епизод със собствено заглавие, са достоверни.

Преминаването към всеки следващ епизод е указано с този знак:

→

Авторът

→ 1.

ЕПІЗОДИ

1

Премеждията в моя живот започнаха твърде рано, тъкмо бях навършил четиринадесет лазарника.

Беше през лятото на 1804 година.

По онова време народът изнемогваше под ярема на османското робство. Старите хора казваха, че все е бивало, но толкова злочести години не помнели.

Горите гъмжаха от разбойници, чиито набези тормозеха беззащитното население. Местните турски управници, обладани от стремеж за бързо забогатяване, често превишаваха правата си и ограбваха труда на българите, чрез непосилни налози. Властта на султана не беше способна да се справи с положението.

Единствено хайдутите — верните народни закрилници, се противопоставяха на безчинствата.

Нас от малки ни учеха да се крием, колчем видим чужди въоръжени мъже в селото или ако ги срещнем някъде в околностите.

Моето родно село е Чубра.

→ 4.

По най-краткия път стигнах до нашия двор, вмъкнах се в пристройката и се спотаих в скривалището. Придърпах сено отгоре, така че да замаскирам тесния вход.

Сърцето ми биеше до пръсване. Усецах го чак в петите си.

След малко дочух тупурдия и бикове отвън. Долавях мъжки ругатни и женски писъци. Свивах се на кълбо и не смеех да шавна.

Не зная колко дълго съм стоял така. Изведнъж зад гърба си долових праидене и особено съскане.

Обърнах се и изтръпнах.

→ 15.

3

Черешите бяха в лозята и ние вкупом се запътихме натам.

Когато стихнахме до края на къщите, видяхме голяма група конници, които идваха по пътя откъм Саранда — гората на юг от селото. Препускащите коне вдигаха след себе си огромен облак прахоляк.

— Кърджалии! Кърджалии идат! — извика някой. — Бягайте да се крием!

Толкоз ни трябваше, разпръснахме се бързо.

→ **10.**

4

ЧУБРА

Живописно село в Сунгурларската долина, разположено досами подножието на Стидовския масив, който е част от Източна Стара планина.

През селото минава път, който свързва Южна със Северна България през Ришкия проход.

Името Чубра идва от езика на старите българи.

→ [11](#).

Когато стигнах до гората, поспрях за малко и погледнах назад.

Подир мене тичаха още две от момчетата. Изчаках ги.

Отначало продължихме да бягаме по пътя, който водеше нагоре, но после свихме встрани и се скрихме в един гъст храсталак. Бяхме се отдалечили доста от селото.

Не зная колко дълго сме останали така, но по едно време чухме тупурдия, която се приближаваше по пътя към нас. Спогледахме се. Дали не са ни видели и да са тръгнали да ни преследват?

→ 12.

6

— Даалии! — тревожно изрече някой. — Трябва да се скрием!
→ **14.**

До чешмата в долната махала имаше голяма клоната черница, която раждаше едри и сочни плодове. Когато те започваха да зреят, всичките дечурлига я наобикаляхме.

Щом стигнахме до черницата, накачулихме се по клоните ѝ.

По едно време едно от момчетата извика:

— Вижте, вижте! Нещо се задава по пътя!

Всички погледнахме натам. Голяма група конници язدهа към селото и...

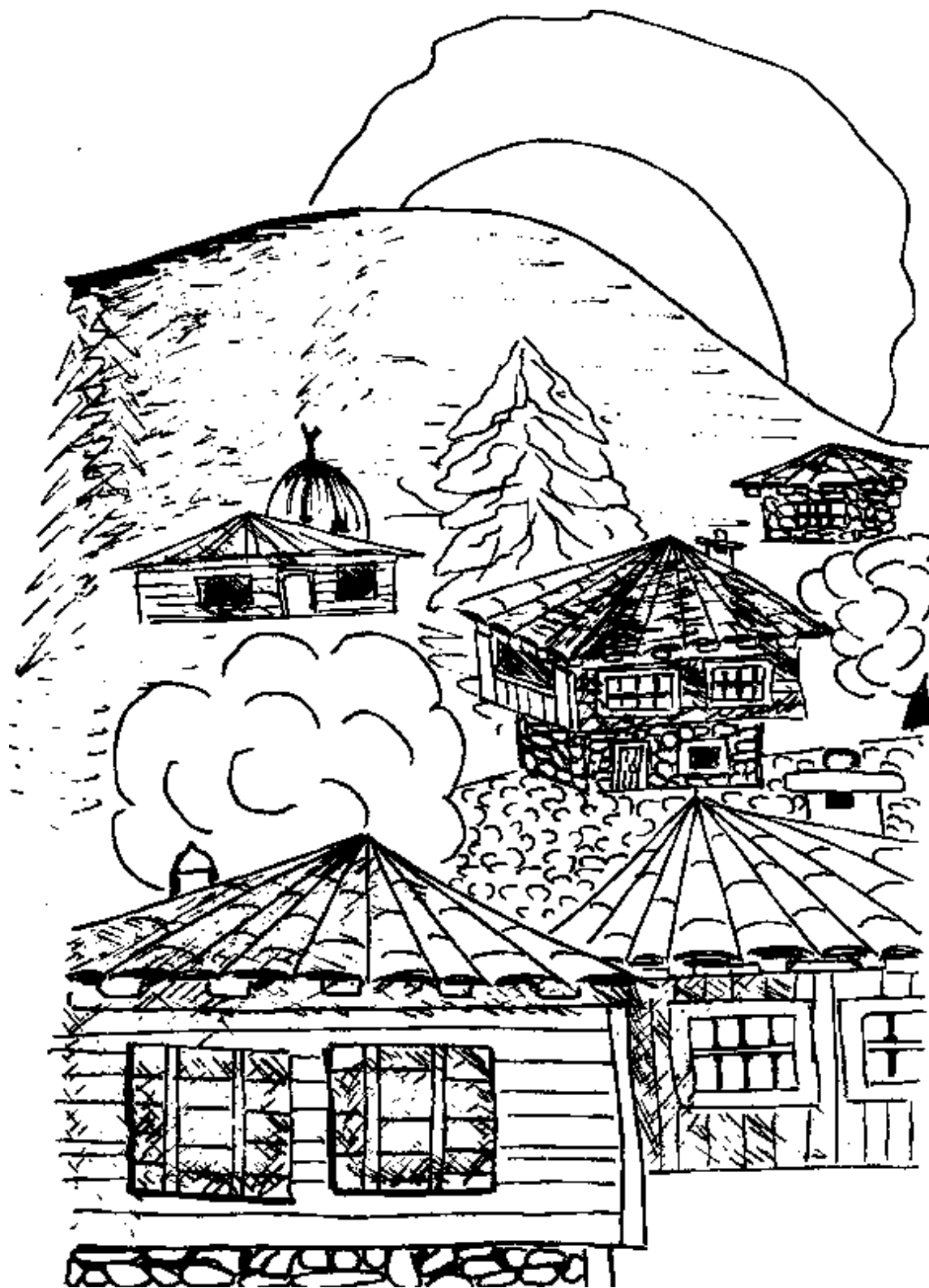
... с бавен ход се приближаваха → **19**.

... препускаха стремглаво към нас → **6**.

8

След като влезе в селото, дружината се насочи към конака, където обикновено се настаняваха хората на бея.

→ **16.**

Скочих и седешком започнах да се свличам по нанадолницето. Преди да стигна до долу се претъркулих на няколко пъти. После скочих на крака, нищо ми нямаше и се послушах — вече никой не ме преследваше.

Наблизо течеше река. Поотупах се и тичешком продължих надолу покрай нея.

Не зная колко съм тичал, но когато спрях бях капнал от умора. Свих се в една долчина и така съм заспал.

→ 23.

КЪРДЖАЛИИ

Разбойнически отряди в османската империя, съставени предимно от дезертирали военни от различни националности. Числеността им обикновено стигала до двеста — триста души.

Бойните умения, доброто въоръжение и отличната натренираност, превръщали кърджалиите в разрушителна сила, която помитала всичко по пътя си, без подбор и без снизхождение.

Тези разбойници непрекъснато вършели грабежи. Техните набези съсипвали българското население.

Нападенията и жестокостта на кърджалиите създавали проблеми на султанската власт, но дори редовната турска армия не винаги успявала да разгроми техните дружини.

Предводители на кърджалиите най-често ставали избягали еничари (специално обучени военни).

→ 20.

Имах двама братя и една сестра, всичките по-големи от мен.

По онова време моят свят беше много малък — знаех единствено Чубра и няколко околни села.

В един летен ден, на мегдана, под сянката на големия салкъм, се бяхме събрали група момчета. Трябва да е било някакъв празник, та са ни оставили айлак (без работа). Чудехме се какво да правим.

— Хайде да идем за череша! — предложи някой.

— Или за черници! — обади се друг.

След кратко съвещаване решихме и тръгнахме за...

... череша → 3.

... черници → 7.

Надникнахме леко иззад храстите.
Откъм близкия завой се зададе конната дружина. Притаихме дъх.
Конниците шумно продължиха по пътя. Явно не търсеха нас, а
отиваха нагоре към Каябаш.
→ [21](#).

13

Когато стигнахме на високото, видяхме, че аскерите разседлават конете, а през портата надничат момчетата от другата група.

Решихме, че няма никаква опасност и слязохме при тях.

→ 25.

ДААЛИИ

(ПЛАНИНЦИ)

Военни наемници в османската империя, набирани от турското и от потурченото население. От тях се формирали неголеми отряди, които участвали в потушаването на бунтове и размирици, най-вече в планинските области. Били много по-подвижни от редовната армия и служели за бърза намеса при военни операции.

Даалиите нападали без ред и без военна дисциплина, като подлагали на жестоко опустошение селищата, през които минавали.

Липсата на контрол от страна на официалните власти им позволявала често да преминават границата на военните си задължения и да се проявяват като разбойници.

След като бивали разпускани, даалиите обикновено продължавали да се занимават с грабежи и разбойничество. Така те се превърнали в напаст за българското население.

Набезите на даалиите и тяхната вероломност създавали проблеми за султанската власт. Тази била и основната причина, поради която по-късно било прекратено събирането на такива наемници за османската армия.

→ 24.

Плевникът гореше, разбойниците го бяха подпалили отвън.

Езиците на огъня бързо се приближаваха. Усецах топлия им полъх. Сеното пламтеше като барут.

Нямах избор, трябваше да напусна скривалището си. Чевръсто се измъкнах навън.

Още щом се подадох от вратата, чух смразяващ глас: — Ей, чоджум (момче), къде се криеш?!

→ [22](#).

16

КОНАК

Голяма къща (административна сграда) в селищата на османската империя, в която са отседали държавни служители — бирници, стражари, военни, вестоносци.

→ **30**.

Юначагата ме заведе при Нено войвода и неговата чета.

Досега само бях слушал за хайдутите. Гледах ги и им се възхищавах — всички носеха запасани пищови и големи ножове. Имаха и пушки — дълги и лъскави. А на главите си — вакли калпаци.

— Кажи ни какво те води при нас? — подкани ме войводата.

Надълго и нашироко разказах за злощастията, дето се струпаха връз моето село и върху мен самия.

→ 28.

Привечер каруцата спря в една горичка. Решихме, че тук ще ноцуваме, затова се понаместихме на твърдите дъски, като за сън.

Отпуснах се, одрусан от дългия път. Тъкмо се унасях, когато отново тръгнахме. Недоумявахме какво става.

Не след дълго стигнахме до едно място, където въздухът носеше солен дъх и шум на припляскваща се вода.

→ 27.

— Да идем да се скрием!

Бързо скочихме от черницата, спотаихме се в близкия дол и занадничмахме иззад храстите.

— Ей, те са с униформи!

Наистина вече добре се виждаха тъмносините им униформи, общити с жълти гайтани. На главите си носеха червени фесове с големи пискюли.

— А какви пушки имат!

— И пищови!

— Ш-ш-ш-т!

Смъкнахме се в ниското.

— Тия са аскери. Сигурно минават оттук по работа. Няма да ни сторят нищо лошо! — казах аз.

→ 29.

Бягах през глава и трескаво мислех къде да се скрия — дали в плевника, където си бях направил скривалище, или да поема през гората, нагоре по баира над селото.

Трябваше да решавам бързо.

Предпочетох...

... да се укривя в плевника → 2.

... да стигна и да се скътам някъде в гората → 5.

КАЯБАШ

Днешното село Скала, разположено на билото на по-ниската част на Стидовската планина, до Скаленското езеро — най-голямото естествено планинско езеро в България.

От селото, като на длан, се вижда красивата Сунгурларска долина.

В близост до Каябаш, минава важен път, който пресича този клон на Източна Стара планина през Мокренския проход.

→ [32](#).

Докато се усетя, здрава мъжка ръка ме хвана през кръста. Беше един от разбойниците. Той ме повдигна, преметна ме през рамо и ме понесе.

Започнах да ритам и да го удрям с юмруци, но бабаитинът ме перна дважди силно и болката ме принуди да престана.

Злодеят ме отнесе насред улицата и там, ведно с друг един мъжага, ме заставиха да седна и в това положение завързаха заедно ръцете и краката ми.

→ **33.**

Когато се събудих, слънцето беше отскочило.

Не знаех къде съм и накъде трябва да вървя. Нямах и кого да попитам.

Тръгнах отново по течението на реката.

Вървах така, докато стигнах до коларски път. Поех по него и не след дълго видях селяни в близките лозя.

Скрих се и тихичко се приближих към тях. Наблюдавах ги известно време и реших, че са добри люде. Излязох от прикритието си и ги поздравих. Моето появяване ги изненада и те в надпревара ме заразпитваха кой съм, откъде идвам и закъде отивам. Разказах им накратко патилата си.

Селяните ме напътиха и ме изпроводиха с торба хляб за из път.

→ 35.

Набързо всички скочихме от черницата и се разпръснахме в разни посоки.

→ 20.

По едно време войникът, който говореше български, рече:
— Ей, я съберете всички момчетии от селото! Ще ви оставим да
вардите конете, докато ние си починем малко.

Задачата изглеждаше важна и ние хукнахме да изпълним заръката
му.

→ **36.**

Огледахме наоколо.

В отдалечения ъгъл на двора имаше голямо дърво, което се разклоняваше над дуvara и клоните му достигаха до над улицата.

Ако успеехме да се качим на него, лесно щяхме да се прехвърлим оттатък.

Измъкнахме се на пръсти и стигнахме до дървото. Стволът му беше прав и гладък, а клоните му — нависоко. Имахме нужда от нещо, върху което да се покачим, за да можем да ги достигнем с ръце.

Снишихме се, за да обмислим положението.

→ 45.

Похитителите вдигнаха чергилото на каруцата, а един едър мустакат мъж ни огледа внимателно на светлината на запален фенер.

После той и един от разбойниците, навярно главатарят, отидоха в страни, говориха си нещо, ръкомахаха, накрая си стиснаха ръцете и дадоха знак на останалите бабаити.

Те бързо развързаха краката ни, накараха ни да слезем от каруцата и ни поведоха нанякъде.

— Морето! Хей, това е морето! — сподавено възкликна едно от момчетата.

→ 39.

— Дошъл съм при вас — завърших разказа си аз, — защото само вие можете да отмъстите на разбойниците.

Войводата приближи, сложи ръка на рамото ми и рече:

— Разбирам те, момче. И аз, като теб, рано останах сирак. Кърджалии посякоха и моя баща. Зная я тая шайка (банда), дето шета наоколо. Сега си върви, пък другото е наша работа. Имаш думата ми, тъй кажи в твоето село!

→ 38.

АСКЕР

Войник от редовната турска армия.

Наборите били събирани от мохамеданското и помохамеданченото население в султанската държава.

По време на размириците в началото на 19 век, армията била ползвана и за възстановяване и поддържане на вътрешния ред в османската империя.

→ 37.

Като стигнаха до конака, аскерите вкараха конете под навеса и започнаха да ги разседлават.

Не можехме да откъснем очи от униформите и от оръжията им.

Заптиетата, дето идваха в селото от време на време, не бяха толкова напети.

→ 43.

Отклоних се вляво и се сврях между скалите. Притаих дъх.

Изведнъж една ръка ме сграбчи здраво, изтегли ме напред и ме повали на земята.

Последваха два яки удара, след което бабаитинът ме поведе обратно.

→ **40.**

Когато разбойническата дружина отмина и тропотът заглъхна, излязохме от скривалището си и тръгнахме за село. Щом стигнахме края на гората и тримата едновременно спряхме, вцепенени.

Селото, родното ни село, беше изцяло опожарено.

Нямаше ги къщите, плевните, плетищата — на тяхно място чернееха грозни пепелища. Обгорени големите дървета самотно стърчаха, а тук-там още припламваха огнени езици.

Тръгнах по опепелените улички към нашата махала.

От къщата ни бяха останали само темелите.

→ [42](#).

После ме метнаха в една каруца, покрита с чергило, където имаше и други момчета.

Седяхме сбити и овързани, като в несвяст. Отвън се чуваха писъци и тропот. Дим ни обгръщаше и задушаваше. Страхотия. Преди още да се съземем, каруцата се напълни и тръгнахме нанякъде.

→ 41.

Нямаше начин да не ни забележи.

Набрах кураж и тръгнах към него. Другарят ми ме по-следва.

— Хей, къде отивате?

— Искаме да ходим по нужда — отвърнах.

— Идете зад обора, ей там! — рече гавазинът (пазачът) и ни посочи с ръка.

Отидохме зад постройката. Дуварът и тук беше висок.

За късмет наблизно имаше една каната от каруца. Можехме да я използваме вместо стълба.

→ 49.

Вървах предпазливо, страхувах се да не срещна лоши хора, като тези, от които бягах.

Денят беше хубав и ходенето ми спореше.

На два пъти спирах за почивка, първия път отдъхнах в една горичка на сянка, а втория — до един кайнак (извор), където се разхладох със студената му вода.

Надвечер, встрани от пътя, видях една къща. Стори ми се, че е пуста. Приближих и наистина се оказа така. Сега, през лятото, чобаните (овчарите) изкарваха стадата нагоре в планината, там тревата беше по-свежа и по-крехка. Можех да се настаня спокойно. Влязох вътре и пренощувах там.

На другия ден по пладне пътят ме изведе в познати места — приближавах Чубра.

Ей сега, зад завоя ще се покаже родното ми село.

→ 47.

Така повечето от момчетата от селото се събрахме в двора на конака.

Залисани, не усетихме кога възрастните бяха надошли отвън. Една майка изписка:

— Божичко, децата ни!

Разбрах, че нещо не е наред. Късно! Бедата беше станала.

→ [44](#).

— Хайде да ги проследим и да видим какво ще правят — предложи едно от момчетата.

Разделихме се на две. Аз тръгнах с групата, която...

... прикривайки се, щеше да ги следва на разстояние → **8**.

... трябваше да заобиколи през горната махала по високото и да ги наблюдава от там → **13**.

Прибрах се в Чубра.

Не мина много време и Нено войвода изпълни думата си — мълвата донесе, че хайдути избили цялата разбойническа банда в Мокренския проход.

→ [46](#).

Дотук само бях чувал за морето, а тъмнината сега ми пречеше да го видя. Постоянният шум на вълните изпълваше всичко наоколо.

Вървах като замаян. Навярно и другите момчета изпитваха същото.

Заведоха ни до малко дървено мостче, чийто край свършваше във водата. А там долепено за него, се поклащаше нещо голямо, с високи дебели прътове, издигнати право нагоре.

— Това сигурно е гемия! — изрекох на глас.

По мостчето стигнахме до гемията и стъпихме на нея. След това ни накараха да слезем надолу по няколко стъпала. Озовахме се в тясно помещение с нисък таван.

Мъжът, който ни водеше, каза да лягаме и да кротуваме. После излезе и затвори дървения капак след себе си.

Отпуснахме се на пода, кой където намери.

Умората и люшкането бързо ме надвиха.

→ 48.

Другите мъже бяха изловили повечето от другарите ми, липсваха само двама — те бяха смогнали да избягат.

Отново ни овързаха, този път и за канатите на каруцата.

Отмалял от преживяното неусетно съм заспал. През деня продължихме пътуването.

→ **18.**

Пътувахме докато съвсем се стъмни. Продължителното друсане по пътищата и неудобното положение, в което седяхме, ни изтощиха съвсем. Отгоре на всичко разбойниците ни оставиха да ноцуваме тъй както си бяхме — овързани.

На заранта двамина от бабаитите развързаха ръцете ни и дадоха на всеки по един комат (голям резен) наквасен хляб, без нищо друго.

После ни пуснаха един по един по нужда, пак ни завързаха, този път не толкова стегнато и потеглихме отново.

→ [52](#).

Майка ми седеше насред двора и неутешимо плачеше. Отидох при нея. Тя ме прегърна, без да каже нещо. След малко отнякъде се появи по-малкият от братята ми. Едва тогава мама пророни:

— Другите... ги изклаха... а сестра ви... нея я отвлякоха!

— Къде са? — попита брат ми.

Мама посочи към задния двор. Отидохме. Сред локви кръв лежаха тате, баба и по-големият ни брат — съсечени.

→ [51](#).

ЗАПТИЕ

Стражар (полицай) в османската империя.

Заптийетата били избирани от мохамеданското население и тяхната служба била да поддържат вътрешния ред в турската държава.

→ 50.

Скоро заделиха мен и още три от момчетета и ни вкараха вътре в
конака. Другите ги пуснаха.

Бяха ни подбрали за еничари.

→ 56.

В сянката зад нас имаше голям пън, който примъкнахме внимателно до дървото. Така вече спокойно можехме да достигнем най-ниските клони.

Заптието нещо се размърда. Притаихме се зад ствола на дървото и го изчакахме отново да задреме.

Аз бях пръв.

→ 57.

МОКРЕНСКИ ПРОХОД

Разположен в Източна Стара планина.

През него минава път от Южна за Северна България, който продължава през Котел за Ески Джумая (днешния град Търговище).

Името си е получил от Мокрен, селото, при което започва изкачването на южния склон на планинската верига.

От всички проходи в Източна Стара планина, в онези времена, този е най-ползваният. През него са минавали богати търговски кервани за големите панаири в Сливен (на юг) и в Ески Джумая (на север) и поради това Мокренският проход е бил привлекателен за разбойниците.

→ 53.

Но онова, което видях, преобърна сърцето ми — Чубра бе опожарена изцяло.

Чернилка покриваше всичко наоколо. Тук-там самотни стърчаха овъглени диреци — единствените нишани, останали от прежните градежи.

Тръгнах към мястото на нашата къща. От нея бяха останали само темелите. Встрани имаше струпана колиба — навярно тя беше новият дом за близките ми.

Майка ми шеташе по двора. Като ме съзря, тя остави работата си, дойде, прегърна ме и простена:

— Добре, че поне ти се върна, чедо!

— Къде са другите? — попитах.

През плач мама ми разказа как разбойниците съсекли тате, баба и по-големия ми брат, а сестра ми отвлекли със себе си.

→ [51](#).

На сутринта ни разбуди същият мъж. Отвърза ни те и даде всекиму по парче хляб. Не говореше много.

После ни разреши един по един да излезем горе и поразтъпием малко.

→ 58.

Набързо изправихме канатата и я подпряхме на дувара.

Аз опитах пръв.

Тъкмо бях стигнал до горе и аха да се възкача, когато се подхлъзнах, канатата се отметна и аз се сурнах на земята подир нея.

Заптието веднага дотърча.

→ **63**.

Нямаше нищо обезпокояващо в поведението на аскерите и ние
полека-лека ги приближихме.

Един от тях ни забеляза и ни подвигна:

— Елате, елате! — говореше на български.

Пристъпихме колебливо.

Войникът извади пищова от пояса си и го подаде на мен:

— Искаш ли да имаш такъв? Вземи го, не се страхувай!

Несмело поех лъскавото оръжие и го заразглеждах с интерес.

— Дай и на другите да го похванат! — рече аскерът. Постепенно
се отпуснахме, дойдоха и момчетата от другата група.

→ 25.

До болка стисках юмруците си, а в гърлото ми сякаш бе заседнала буца.

По-късно дойдоха някои от съседите. И при тях същото.

Малцина бяха оцелели от жестокостта на злодеите.

В душата си усещах желание за мъст.

→ **62.**

Поогледахме се на дневна светлина, вече окопитени. Където и да ни караха не беше за добро. Трябваше да действаме.

Момчето до мен забеляза зачекната голяма треска на една от дъските на каруцата. Полека-лека, с неимоверни усилия, успяхме да подпъхнем въже под нея и да я отчупим. Острите ръбове на откършеното парче от дъската можеха да ни послужат наместо нож.

Тази придобивка ни посъживи и в приглушен разговор започнахме да кроим план за бягство през нощта.

→ 61.

Щом се заесени с брат ми направихме землянка, в която прекарахме зимата.

Минаха няколко години, докато селото се повъзстанови. Ние също успяхме да струпаме къща отново.

Един ден, пак беше лято, бях излязъл с овцете по чаирите надолу, когато при мен дотърчаха запъхтени чичовите синове:

— Отвлякоха сестра ни!... Трима бяха... на коне... Тръгнаха натам... Ела да ни помогнеш!

Толкоз ми трябваше.

Хукнахме по следите на похитителите.

→ **60**.

Отначало следвах тесен път, който водеше към планината. Скоро стигнах до нея. Спрях за малко, за да се огледам назад. Не забелязах преследвачи. Продължих да яздя предпазливо.

Не след дълго съвсем се здрачи.

Реших да свия встрани и да потърся удобно място за през нощта.

Намерих малък заслон при една скала.

→ [65](#).

Погледнах раната.

Куршумът беше раздрал бедрото от външната страна, но не надълбоко.

Привързах здраво крака на ранения и го качихме на един от конете.

После аз се метнах на втория кон и взех девойчето при себе си. Тръгнахме към село, а на двете момчета заръчах да придърпат труповете настрани от пътя и да ме изчакат.

Върнах се по-късно с двата коня. Носех лопати, за да изкопаем гроб и да заличим следите.

Накрая натирихме конете надалеч — страхувахме се да ги вземем, за да не ги разпознае някой след време.

→ 64.

ЕНИЧАРИ

По време на османското робство от българското население насилствено били отбирани здрави момчета за военна служба в султанската армия. Народът нарекъл този произвол кръвен данък.

Отвлечените юноши първом били помохамеданчвани и след това преминавали продължително военно обучение в специални казарми. С постоянни тренировки те придобивали умения да боравят с всякакво оръжие, при всякакви обстоятелства. Суровите условия и желязната дисциплина създавали от тях най-добрите войници.

След завършване на обучението, еничарите били ползвани непрекъснато за изпълнение на военни задачи — потушаване на бунтове, наказателни операции, преследване на разбойнически отряди и като ударна сила в честите войни, водени от османската империя.

Еничарите нямали право да живеят свободно извън казармите и военните лагери и не им било разрешено да се женят.

Жестоките лишения и непрекъснатото излагане на опасности често ставали причина за бягство на някои от тях.

Но макар и свободни, те отново се връщали към военен занаят, този път като разбойници.

→ 67.

Протегнах се, хванах най-ниския клон и се покачих нагоре.
Другарят ми ме последва.

Бързо се прехвърлихме отатък дувара и хукнахме в тъмното в
незнайна посока.

→ **70.**

Дойде и моят ред. Качих се горе.

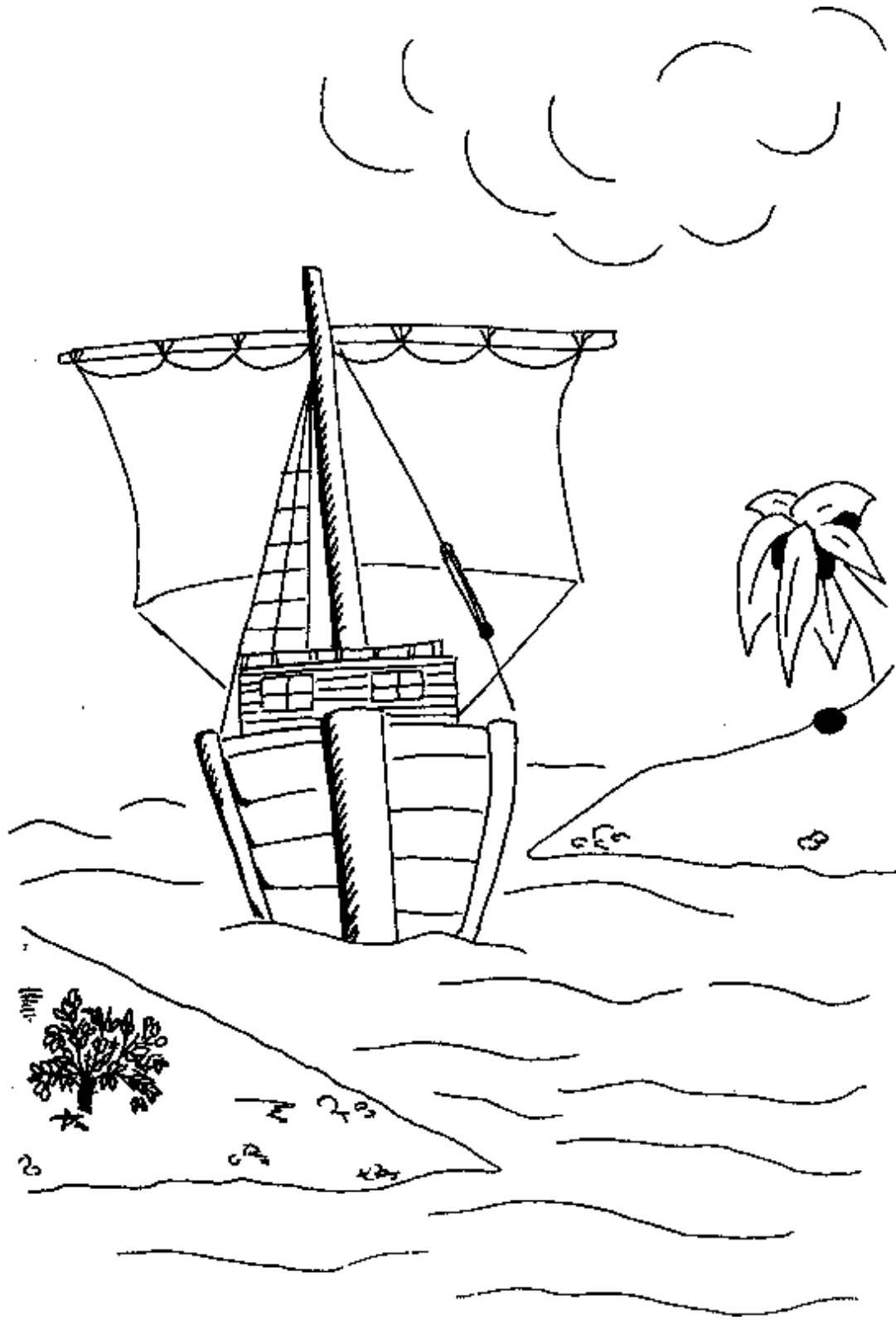
Гледах и не вярвах на очите си — вода, навсякъде само вода. Толкова много вода! Впрочем отдясно, в далечината, се виждаше горист бряг.

Гемията се носеше напред, като непрестанно се люшкеше по вълните.

Безбройните отблясъци, с които морето отразяваше слънчевите лъчи, бързо умориха очите ми...

След като всички се изредихме, краткият ни отдих свърши и мъжът отново завърза ръцете ни и захлопна капака над нас.

→ **66**.

Пътят беше пуст и аз пришпорих коня. Искях нощта да ме застигне далече от града.

Когато се смрачи съвсем, отбих встрани в една гора, намерих си закътано местенце и там пренощувах.

→ [71](#).

— Стойте! — усетих се по едно време. — Тъй няма да стане. Трябва да минем напреко през баира, иначе ще ни избягат.

Наистина успяхме — преварихме ги.

Имахме две възможности: да ги причакаме при дървения мост над реката или в гората след него.

Братовчедите ми бяха трима, но аз бях най-големият и на мен се падна да решавам.

— Ще ги завардим...

... при моста → **68**.

... навътре в гората → **84**.

Когато взе да се смрачава, момчетата почнаха да протриват с треската въжето, с което бяха вързани ръцете ми. Работата се оказва трудна. Сгънати на две другарите ми дълго се мъчиха с дебелия въже. А и друсането на каруцата им пречеше. Накрая успяха. Освободих ръцете си за малко, после пак ги омотах, за да не забележи някой от разбойниците.

Скоро каруцата спря и похитителите ни започнаха да устройват бивака си.

Един от тях повдигна чергилото, не забеляза нищо обезпокояващо и пак го спусна.

След малко по шума и разговорите отвън разбрахме, че разбойниците са седнали да вечерят.

Използвах момента и започнах да развързвам ръцете на другарите си.

След това всички разхлабихме и въжетата на краката си, престорихме се на заспали и зачакахме сгодна доба.

→ 69.

Останах в село.

Мисълта за отмъщение не ми даваше мира. Много ми се беше насъбрало, а не виждах какво мога да направя.

В селото почти не бяха останали мъже, а и грижите сега бяха доста повече.

Друго, нещо друго трябва да измисля!

Изведнъж се сетих за хайдутите. Ами да, само те можеха да разгромят разбойниците и да отмъстят за нас.

Трябва, непременно трябва да ги намеря, рекох си.

→ [77](#).

— Ще бягате, а!

Последва силна плесница, от която ми писна ухото.

След това пазвантинът ни хвана здраво и ни затътри обратно.

От голямата къща наизлязоха и други мъже. Напердашиха ни и ни прибраха отново в стаята, но този път залостиха вратата отвън.

→ 78.

Този случай промени живота ми окончателно.

Трудно понасях неправдите, които се случваха около мен.

Едва изчаках следващото запролетяване и хванах гората. Сърце ми не траеше.

Мерак ми беше да стана хайдутин и тръгнах да ги търся.

Цяла неделя бродих из балкана, и нищо.

Един ден, по пладне, спрях и накладох огън. Извадих парче месо, препекох го на жарта и седнах да похапна.

По едно време чух шум наблизко. Вдигнах глава и изтръпнах — срещу ми стоеше вълк, гледаше ме вторачено и бавно пристъпваше. Навярно миризмата на печено месо го беше привлякла и настървила.

Звярът ръмжеше приглушено. Беше настърхнал и напрегнат — готов да ме нападне.

→ [72](#).

На сутринта отново тръгнах. Нагоре в планината нагазихме в сняг. Лошо, конят все по-трудно изкачваше стръмнините. Слязох от него, за да му помагам.

При една теснина той се подхлъзна, падна по нанадолницето и се прекатури на два пъти.

При падането си повлече и мен, но аз овреме пуснах по-водите.

→ 80.

Така пътувахме няколко дни. По едно време и от двете страни се виждаха брегове, след това — само от ляво.

На гемията имаше трима мъже, но те избягваха да разговарят с нас. Когато ги питахме къде ни водят и какво ще ни правят, те мълчаха.

Иначе не се държаха грубо с нас, вече не ни връзваха ръцете и дори ни разрешаваха по два пъти — сутрин и вечер, да излизаме горе и да се раздвижваме за малко.

Един ден ни изведоха всички заедно навън.

Гемията беше спряла до брега, а недалеч се виждаха големи и хубави къщи.

Тогава дойдоха мъже с богати дрехи и започнаха да ни оглеждат.

Един от тях се спря при мен, измери ме с поглед отвсякъде, след това наплати някакви пари на гемиджията, потупа ме по рамото и рече:

— Хайде! Тръгвай с мен!

→ 73.

Помня, че позволиха на близките ни да ни видят и да се сбогуват с нас, но не ни пуснаха навън — протягахме ръце през решетките на прозорците.

Майка ми плачеше и нареждаше, а баща ми свиваше мълчаливо юмруци. На сбогуване той ми каза:

— Помни кръвта си, сине! Остани си българин!

→ 75.

Набързо скроих план и обясних на братовчедите си как да действат.

Имахме под ръка една секира, която момчетата бяха грабнали в бързината и един нож, който винаги носех в пояса си.

Мостът беше тесен и не много здрав, та похитителите трябваше да преминат по него поединично.

Аз и едно от момчетата отидохме от предната страна на моста. Когато първият от разбойниците премина, издебнах го и с една яка тояга го цапардосах отзад по главата. Той се олюля и падна. За всеки случай го ударих повторно. Бабаитинът се присви съвсем.

Погледнах към другите.

→ 74.

Когато разговорите отвън утихнаха и се чуваше само прохъркването на мъжете, подадох предпазливо главата си през чергилото. Огледах обстановката.

Голяма пълна луна хвърляше бледа светлина наоколо.

Разбойниците спяха по поляната, кой където е намерил за добре. Само един от тях седеше, уж на пост, до огъня и дремеше, подпрян на дървото отзад.

Конете бяха вързани за дърветата малко по-нагоре.

→ 76.

Като излязохме от града, спряхме. Ослушахме се. Не се чуваше никакъв шум подире ни, значи не бяха ни усетили.

Поогледахме се. Нямахме представа накъде трябва да вървим.

След кратко колебание поехме по един коларски път, който водеше нагоре към един баир, чийто силует се очертаваше недалеч.

→ **81**.

На сутринта продължих. Не срещях никого по пътя, та не се налагаше да се крия.

Беше превалило пладне и тъкмо, за отмора, карах коня с умерен ход, когато иззад завоя отпред излязоха трима конници — по униформите бяха сеймени (въоръжени стражари).

По това размирно време, военните никога не пътуваха по сами. Насрещниците ми бързо щяха да се досетят, че съм беглец. Вече ме забелязаха.

Трябва незабавно да предприема нещо, казах си.

→ **89**.

Схватката беше неизбежна.

Носех със себе си един стар пищов кремъклия, зареден с барут и оловен куршум. Имах и голям нож.

Измъкнах пищова, насочих го към вълка и гръмнах. Животното изскимтя и отскочи назад. След това се извърна наляво и облиза с език задната си плешка. Имаше кръв. Бях го ударил, но не смъртоносно.

Това само усложняваше положението ми, защото раненият вълк е по-опасен.

Извадих ножа.

Звярът връхлетя върху мен. Отдръпнах се, но усетих как зъбите му се впиват в лявото ми рамо.

Замахнах и го намушках в слабините.

→ 79.

Едва сега се осъзнах. Бяха ни отвели в робство.

Спомних си, старите хора разправяха, че турците подбирали здрави момчета, които откарвали в далечни краища и продавали като като роби.

Какво ми дойде до главата!

Чорбаджията, който ме купи, имаше работилница за коване на бакър (мед) и за калайдисване, а аз трябваше да върша черната работа. Криво ми беше, дотягаше ми все между чужди хора, но от работа не бягах — гледах с нея да подтисна неволята си.

По-късно разбрах, че градът, в който ме продадоха беше Смирна.

→ 87.

Братовчедите ми бяха повалили и посекли втория от разбойниците, а напред моста стоеше третият, на чийто кон беше праметната чичовата ми щерка. Бабаитинът извади пищов и гръмна срещу момчетата отгатык. Едното от тях се присви и се свлече по колене на земята.

Разбойникът изостави коня и хукна по посока към нас. Тръгнах да го пресрещна, но той ме изпревари.

→ 98.

После аскерите оседлаха конете, а четирима от тях ни качиха отпреде при себе си.

Когато отвориха портата, видях, че отвън се беше събрало цяло село.

Войникът, който знаеше български, излезе напред и каза:

— Вземаме тези момчета, за да служат на султана. Ще бидите какви левенти и големи мъже ще станат!

Отвърнаха му майчини ридания и ропот.

→ **86.**

Поизчаках, докато главата на пазвантина клюмна съвсем и дадох знак на другарите си.

Внимателно се изнизахме от каруцата, но преди още да стигнем до края на поляната, едно от момчетата се стрепна и падна възник (по очи) на земята.

Шумът от падането му сепна дремещият пазач и той се развика.

— Стой! Къде бягате!

Веднага наскочиха и другите мъже.

Втурнахме се към гората без ред, а те по нас.

Шубраци препречваха пътя ми, деряха ме по краката, но аз не усещах нищо. Бягах, а зад себе си чувах тежки стъпки.

→ 82.

Речено-сторено.

На другия ден казах на брат си, нарамих торба с хляб и хванах пътеката към балкана.

→ **83**.

На следния ден ни натовариха заедно с други момчета на каруци и потеглихме, съпроводени от конната дружина, в неизвестна за мен посока.

→ 85.

Вълкът отпусна ухапката си. Претъркувихме се. За беда изпуснах ножа. Сграбчих шията на звяра и забих до болка пръстите на здравата си ръка.

Двамата се гърчехме и търкаляхме, вкопчени в смъртна хватка.

Стиснах още по-силно гърлото на вълка. Усещах как силите му го напускат. Звярът прохърка и от устата му излезе кървава пяна. Продължих да стискам шията на животното, докато тялото му съвсем отмая. Отблъснах от себе си мъртвия вълк и се отпуснах изтощен.

Още не бях се съвзел от борбата с животното, когато отново чух шум, който идваше от същата посока.

Ами сега? Ако вълкът не е бил сам?

→ **88.**

Слязох долу при коня. Той направи опит да стане, но пак се свлече безпомощен на земята. Опипах го, беше счупил крак. Налагаше се да го оставя.

В това състояние той щеше да се мъчи много, преди да издъхне сам или в случай че го нападнат вълци. Не можех да му помогна, освен... извадих ножа и с рязък замах го забих в гърлото му. Отървах го от мъките.

Взех от седлото торбата с храна, която носех и продължих нататък сам.

→ 90.

Когато се отдалечихме достатъчно от града, решихме че най-добре е да се скрием нейде до заранта и след като поразпитахме някого, който да ни напъти, тогава да продължим.

Свихме се в една долчина.

→ 94.

Напрегнах силите си и успях да взема преднина.

Скоро излязох на едно по-широко място.

На лунната светлина забелязах вдясно стръмен сипей, който се спускаше надолу, а от другата страна — няколко големи скали.

Обърнах се. Не виждах преследвача си, но чувах шума от неговото тичане. Всеки момент щеше да се покаже зад дърветата. Трябваше да предприема нещо, преди да ме е застигнал.

Можех да се спусна по сипея, с риск да се потроша по нанадолнището, или да се скрия между скалите.

Избрах...

... първото → **9**.

... второто → **31**.

Два дена скитах безуспешно. На третия, по обяд, почнах да изкачвам един голям връх. Исках да огледам отгоре, белким (възможное да) видя нещо обнадеждаващо. Изведнъж, както вървах по една тясна пътека, пред мен изскочи въоръжен мъж и ме попита:

— Що дириш из тез пущинаци, момче?

Огледах го — едър и снажен, същински юнак. Най-сетне попаднах — мъжът пред мене сигурно беше хайдутин.

— Хайдутите търся! — отвърнах.

— Хм, че защо са ти на теб хайдути?

Набързо му обясних причината, поради която бях тръгнал.

→ **101.**

Избрах едно тясно място между дърветата.

Братовчедите ми носеха секира, а аз имах само нож. Слаба работа!

Налагаше се да си послужим с хитрост.

Набързо насякохме няколко снопа големи вършини, качихме се на дърветата и се притаихме в клонаците им.

Когато похитителите наближиха, едновременно хвърлихме вършините връз конете.

→ 93.

Така пътувахме повече от седмица. Вечер нощувахме в конаци, а всяка сутрин каруците и придружителите се увеличаваха.

Даваха ни добра храна и аскерите бяха дружелюбни с нас Казаха ни, че отиваме в специална казарма, близо до Истанбул, където ще ни обучават за еничари.

→ 91.

Опомних се едва когато петалите (подковите) на конете зачаткаха по калдъръма на една улица, от двете страни на която се издигаха високи дувари и големи хубави къщи. Това навярно беше някой град.

Дружината спря пред голяма порта, която две заптиета отвориша нашироко, за да влязат конете.

В двора имаше няколко постройки. Нас ни настаниха в най-ниската, в голяма стая с дървени миндери покрай стените и с големи долапи.

→ 92.

СМИРНА

Днешният град Измир в западна Турция, на брега на Бяло море.
По време на османската империя градът бил важно пристанище и
търговски център.
→ 96.

Докато се осъзная ме наобиколиха дузина въоръжени мъже.

Отдъгнах си, все пак по-добре, отколкото глутница вълци.

Хайдути или разбойници? — мина ми през ума.

— Браво, юнак! — каза единият от тях. — Преборил си вълка, а!

— Кои сте вие? — попитах припряно.

— Хайдути, хайдути сме! На мене ми викат Мануш войвода, а това е вярната ми дружина.

Слава богу! Успокоих се.

Проряза ме болка в лявото рамо. Пипнах — течеше кръв.

— Звярът те е наранил. Дай да видя раната! Не е опасна. Ще я забравиш! Я му помогнете да се превърже!

→ 99.

Да обърна назад по пътя — не си струваше. Може да ме застигнат или да налетя на други.

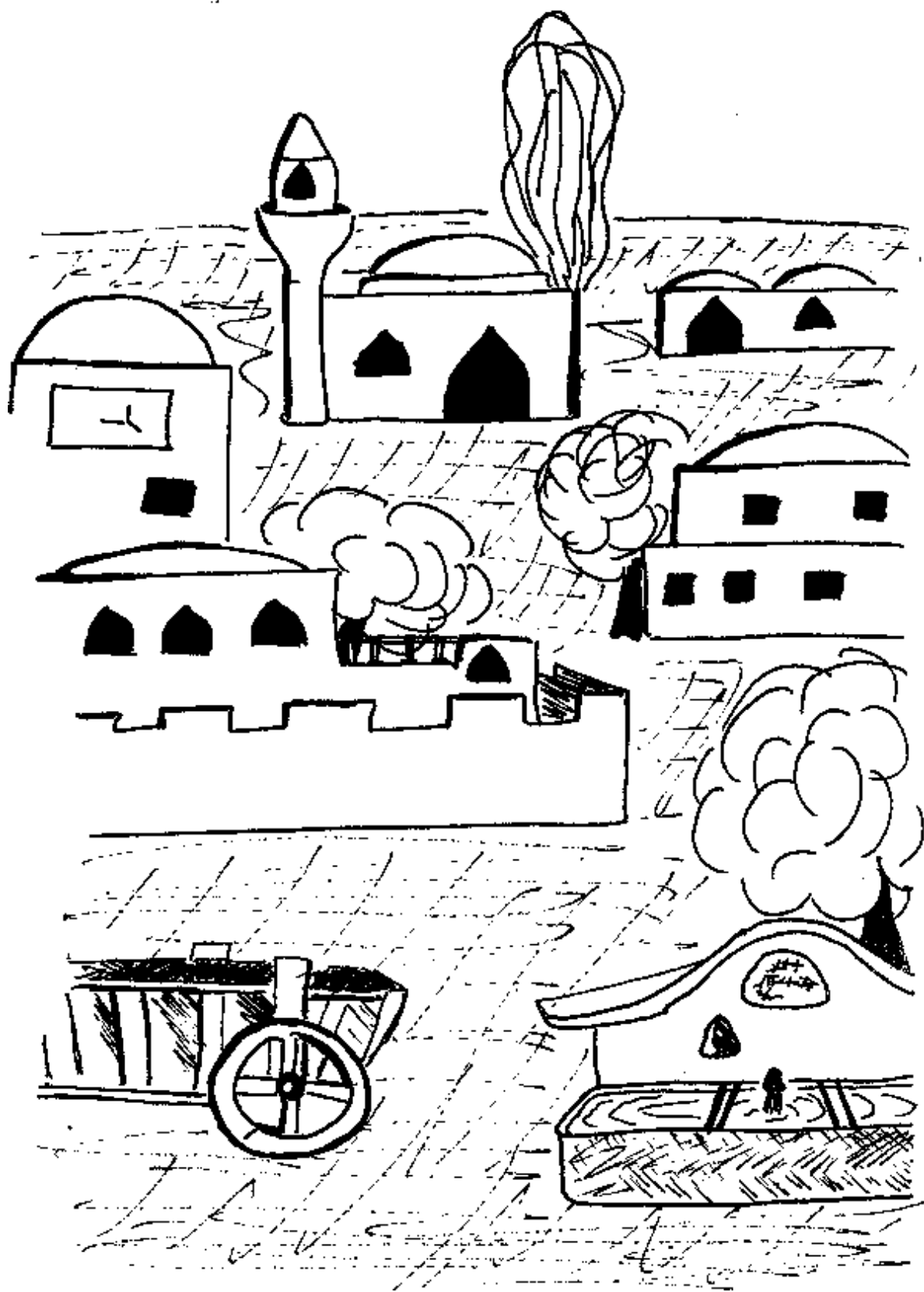
За лош късмет тук мястото беше тясно, с възвишения от двете страни.

Свих коня рязко и поех надясно, натам ми се стори по-лесно.

Сеймените веднага тръгнаха след мен.

Конят се затрудни по стръмното. Чух гърмеж и нещо ме парна по лявото бедро. Пипнах — кръв, бях ранен.

→ 95.

До обяд превалих билото. Бързах да сляза в ниското, за да не нощувам в снега. Надолу беше по-леко.

Макар че имаше още от деня, не можех да продължа — краката ми бяха подгизнали и премръзнали, а и от бързото спускане надолу се бях преуморил.

Намерих си закътано място и първата ми грижа беше да стъкна огън и да подсуша дрехите и обувката си.

→ 97.

Следващите няколко години са ми като насън.

Отначало ни помохамеданчиха. После започнаха тренировките и обучението — по цял ден яздехме, борехме се, биехме се с притъпени ятагани, стреляхме по нишан. Ден след ден. Година след година.

Не ни даваха да излизаме извън оградата на казармата. Не знаехме нищо друго освен безкрайните военни игри.

Когато преминахме цялото обучение, трябваше да по-кажем своите умения пред комисия, определена от султана.

Мен ме одобриха и ме пратиха в еничарска част.

→ **108.**

Донесоха ни ядене, но аз дори не го опитах. Сърцето ми се беше свило.

Старите хора разправяха, че еничарите са като сираци, завинаги се откъсват от близките си, от родния край. Не исках да ходя никъде, исках да се върна у дома! Уморен от язденето и от преживяванията, неусетно съм заспал.

→ **100.**

Те се подплашиха и започнаха объркани да скачат на място.
Използвахме момента и връхлетяхме върху разбойниците.
Аз повалих първия и го наръгах в слабините. После повторих... и
потретих... Почувствах как тялото му се отпусна.
Погледнах към другите.
→ **102.**

Рано сутринта силен мъжки глас ни разбуди:

— Я да видя кой се е скрил тук! Къде сте тръгнали, момчета?

Пред нас стоеше въоръжен мъж, на кон. Ами ако е пратен да ни търси?

Спогледахме се изплашени. Мислехме, че вече сме се отървали, ала неслуката пак ни застигна.

Не знаехме какво да сторим.

→ **103.**

Последва втори изстрел и конят падна. Този път улучиха него.

Скочих веднага и продължих да бягам нагоре по стръмното. Кракът ме наболяваше, но не чак толкова. Слава богу, раната не беше лоша.

Малко ми оставаше, за да преваля височината. Преследвачите ми пак гръмнаха. Куршумът изсвистя наблизко.

→ **104.**

Желанието за бягство не ме напускате.

В работилницата имаше двама надзиратели, които държаха всичко под око. Когато трябваше да изляза по работа, единият от пазвантите ме съпровождаше неотлъчно.

Дните се нижеха еднообразни.

В края на втората година признах пред себе си, че бягство при това положение е невъзможно.

Налагаше се да променя положението.

→ **105.**

Когато свърших с тази работа почувствах, че съм гладен. Извадих парче месо от торбата. И то беше замръзнало. Запекох го на жарта. След като заситих глада си, наместих се пред огъня, топлината му ме отпусна и без да усетя съм се унесъл в отмаряща дрямка.

Сепнах се от ръмжене — на няколко крачки от мен стоеше вълк.

→ **109**.

Блъсна ме силно и аз залитнах. Успях да се подпра на коляно и с все сила замахнах със сопата. Пернах го ниско през краката. Злосторникът изохка и падна на земята.

Момчето до мен скочи връз него, а аз извадих ножа и заедно го довършихме.

Целите потънахме в кръв.

→ **115**.

Двама от мъжете ме превързаха внимателно.

После се разговорихме с дружината. Все ме разпитваха за борбата с вълка.

Накрая стигнах до най-важното — казах им, че съм тръгнал да ставам хайдутин.

— Добре си дошъл при нас, а това е кръщението ти! — каза войводата и посочи вълка. — Ще ти викаме Вълчан, заслужи си го.

Тъй започна моето хайдутство.

→ **110.**

Неспокойствието не ме остави да спя дълго. Когато се пробудих, навън бе тъмна нощ, нямах представа кое време е. Трябваше да предприема нещо.

Другите момчета спяха. Разбудих най-близкото от тях:

— Искаш ли да избягаме?

— Да, ама как?

— Ще измислим нещо! — отвърнах аз.

Отидох до вратата и леко повдигнах мандалото ѝ. Тя се отвори.

→ [107](#).

— Ела с мен! — рече въоръженият мъж и тръгна нагоре по стръмното.

Последвах го.

→ 17.

Вторият от хайдуците лежеше разсечен, а момчетата се бореха с третия.

Притекох се и аз. И на него Видяхме сметката.

→ **111.**

Докато ние гледахме слисани, дойдоха още двама мъже, хванаха ни здраво, обързаха ръцете и краката ни и ни метнаха в една каруца с чергило, където имаше и други като нас.

Каруцата потегли нанякъде.

→ [112](#).

Успях да стигна до Високото. Сنيших се и погледнах назад.

Сеймените бяха слезли от конете, не можеха да продължат с тях нагоре, и се суетяха — сигурно се чудеха дали да продължат да ме преследват или да ме оставят.

Нямах време за маене. Вързах крака си над раната със сиджимка (тънко въже), за да намаля кървенето и продължих.

→ **113.**

Започнах да се старая повече и да проявявам интерес към работата на майсторите. Избрах си един от тях и все гледах да се навъртам близо до него и да му помагам.

Доста време мина, докато един ден чорбаджията ме назначи за чирак при същия този майстор.

Това беше сгодно постижение за мен.

→ **118.**

Среднощ аз и две от момчетата се промъкнахме откъм обора, развързахме конете, отворихме вратата и подпалихме сеното.

След това бързо се прехвърлихме обратно и зачакахме пожарът да обхване и другите сгради.

За наш късмет имаше вятър, който бързо разнесе огъня навсякъде.

Скоро дворът се изпълни с мъже — някои само разпасани, други по долни гащи.

Конете се бяха скупчили в най-отдалечения ъгъл, покрай дувара и цвилеха ужасени.

Настана голяма бъркотия.

→ **116.**

Озовахме се в малък коридор. Неговата входна врата също не беше залостена. Открехнахме я и погледнахме към двора.

До портата светеше фенер. Близо до него едно въоръжено заптие...

беше приседнало по турски и придремваше → 26.

стоеше на пост и се разгъпкваше на място → 34.

Наскоро след това дойде заповед да тръгнем за гръцко — там настанали бунтове.

Потеглихме с пълно снаряжение.

На втория ден стигнахме до Гюмюрджина и останахме там, за да пренощуваме.

→ **119.**

Животното ме гледаше вторачено и пристъпваше бавно. Тялото му беше напрегнато, готово за схватка. Чакаше моята реакция, за да ме нападне.

Погледнах веднага към огъня. Ако имаше разгорена главня, тя можеше да ме брани и да прогони вълка. Но главните едва тлееха.

→ **120**.

Цяло лято ходих с Мануш войвода. Колчем съгледвачите донесяха за някое своеволие на турските управници или за произвол на разбойниците, които кръстосваха наоколо, вдигахме се, издебвахме сгоден момент и наказвахме провинилите се.

Влагах много хъс (желание) и дързост в тая работа. Войводата ме хареса.

Хайдутуването ни продължи до Димитровден. Тогаз Мануш разпусна дружината до напролет. Така правеха всички хайдути — презимуваха при близките си, а щом пукнеше пролетта, пак хващаха гората.

→ [117](#).

Чичовата ми щерка гледаше отстри, трепереше и хлипаше.

Огледах се. Целият бях потънал в кръв.

Единият от братовчедите ми беше ранен в лявото бедро. Раната не беше дълбока, но кървеше доста. Той самият не беше усетил кога е станало раняването му.

→ 55.

Момчетата, които заварихме, нямаха представа накъде ги карат. Казаха, че през нощта са се опитали да избягат, но разбойниците (те ги наричаха така), ги изловили и ги върнали обратно в каруцата.

Явно похитителите не бяха наши преследвачи, но случилото се вещаеше нови неволи.

→ 18.

Изминах бая път и след като се уверих, че не ме преследват, спрях на едно удобно място. Трябваше да се погрижа за раната си.

Куршумът не беше се забил дълбоко, понеже бе ударил бедрото ми изкосо. Лесно го извадих, но раната беше дълга.

Трябваше да я обгоря.

Накладох огън, стиснах между зъбите си една дебела пръчка, за да не извикам или да не си прехапя езика и насочих зачервения връх на ножа към раната. Прималях от болка...

→ [122](#).

Подготвихме се и едновременно трима души се прехвърлихме през дуvara.

На двора имаше двама гавази (въоръжени пазачи). Издебнахме ги и без много шум ги обезвредихме.

Отлостихме портата, за да подсигуриm оттеглянето си.

В конака влязохме само тримата. Другите останаха отвън, готови да се намесят, ако стане нужда.

Вътре в къщата също имаше пазач. Насочих пицова си към него и тихо му рекох:

→ **123**.

Отдохме от другата страна на моста.

Единият от братовчедите беше ранен в бедрото, а момичето трепереше до него и безмълвно плачеше.

→ 55.

По едно време някой се усети, отвори портата и натири конете навън.

Малко по-късно от двора на конака излязоха неколцина мъже и се спряха наред улицата. Не бяха въоръжени. Единият от тях беше успял да навлече униформата си и даваше наставления.

После отнякъде донесоха менци и започнаха да вадят вода от герана и да гасят огъня.

Докато турците в двора се бореха с пожара, ние тихичко се промъкнахме зад гърбовете на групата мъже.

Момчетата насочиха пушките си, а аз приближих съвсем.

→ **138.**

Когато се събрахме на следващата пролет, Мануш войвода ме определи за свой заместник. Другите одобриха неговия избор.

Беше още в началото, трябваша ни пари за куршуми и барут и затуй бастисахме пощенския обоз. Не беше трудна работа, пък и добре избрахме мястото на пусията (засадата), та мина бързо и без много гюрултия.

Парите, дето ги взехме при обира, не бяха много, но на първо време ни стигаха.

Само че, този път не ни се размина. Подир четири дни в усоеето ни сгащи аскер. Познавахме добре гората и успяхме да се измъкнем, но убиха трима от другарите ни. И войводата беше прострелян.

На следния ден той издъхна от раните си.

→ **126.**

Работата ме увличаше и аз не го криех.

Дните отново се занизаха монотонно.

След като навлязох в занаята, хрумна ми да предложа на майстора два нови чешита (модели) — за джезве и за тепсия. Той ги хареса и ги изработихме. Чорбаджията остана доволен.

Скоро поръчките започнаха да се увеличават.

→ [127](#).

ГЮМЮРДЖИНА

Днешният град Комотини в Източна Гърция, разположен до южното подножие на Родопите.

По време на османското владичество градът бил важен търговски център, тъй като през него минава пътят от Истанбул за Солун.

→ [130](#).

Внимателно измъкнах пищова от пояса си. Насочих го към звяра и дръпнах спусъка — не последва изстрел, сигурно барутът беше овлажнен.

Вълкът сякаш усети и малко се приближи. Оставаше ми последната възможност.

→ **131.**

— Тръгнали сме да ударим една къшла наблизо. Идваш ли с нас?
— попита Кара Мустафата.

Май нямах избор. Кимнах с глава и се изправих.

— Дайте му кон! — нареди главатарят. — Няма да те питам за името ти. Ще ти викаме Вълчан!

Тъй Кара Мустафа ми даде името, с което ме знаят.

→ [132](#).

Не зная колко съм стоял в несвяст, но сигурно не е било за дълго.

Като се съвзех, превързах раната си. Макар че бях близо до огъня, започнах да зъзна. Това бе знак, че съм загубил доста кръв.

Огледах добре мястото. Закътано беше. Трябва да остана тук, за да пренощувам. В това състояние не можех да продължа.

След като се постоплих на огъня усетих, че съм гладен. Извадих парче сушено месо от торбата. Претоплих го на огъня.

Тъкмо бях приключил с яденето, когато дочух шум от страни.

→ [134](#).

— Ако гъкнеш само, свършено е с тебе!

Читакът падна на колене.

— Стой така! — наредих му. — Покажи ми коя е стаята на главатаря.

Изплашеният турчин ми я посочи.

Влязох вътре. На оскъдната светлина, идваща от коридора видях мъж, който спеше на нара.

Затулих устата му с лявата си ръка, а с другата насочих ножа към гърлото му.

Турчинът се сепна и опули очи.

→ **140.**

Бързо се обърнах, сбих в пресечката и хукнах да бягам.

Зад себе си чух чаткане на конски копита. Сеймените ме бяха видели. Застигнаха ме и единият от тях ме блъсна с ритник. Паднах ничком (по очи) и нарочно се претъркулих настрана. Присвих се, като се преструвах, че съм зле ударен. Нападателят слязоха от конете и се насочиха към мен.

→ **133.**

Пътуването ми по-нататък премина без особени прекеждия.
След няколко дни, в една привечер, стигнах до Чубра.
→ [135](#).

Събрахме се до пресния хайдушки гроб, за да решим що да правим по-нататък.

Момчетата искаха аз да им стана войвода. Възпротивих се. Казах им, че нямам техните хайдушки години и че съм по-млад от повечето от тях.

— За войвода години не трябва, а сърце! Ти си най-сърцат от всинца ни — отвърнаха ми. — Пък и Мануш, лека му пръст, вече те беше избрал.

Тъй, по волята на съдбата, станах Вълчан войвода.

→ [137](#).

Полека-лека примката около мен се разхлабваше.

Бяха изминали няколко години, когато вече можех да ходя из чаршията, ако трябваше да свърша нещо. Разбира се, с придружител.

В същото време продължавах да се подготвям. Предпазливо разпитвах за пътищата, които тръгваха от града. Разбрах, че дори да успея да напусна незабелязано, трудно ще ми бъде да продължа нататък — не можех да разчитам на подкрепа от месните хора, щяха да се усъмнят и да ме предадат. Виж, ако имах пари, с които да си купя похубави дрехи, после можех да продължа пътя си необезпокояван, но това беше невъзможно за мен.

Най-сигурния начин да напусна града оставаше през пристанището. Разучих, че често тук идват чужди гемии и вземат разни товари. Ако успея да се кача на някоя от тях, нататък щеше да е лесно.

Търпеливо изчаквах сгоден момент.

→ [144](#).

Продължих напред. Сеймените ме забелязаха и се насочиха към мен.

— Ей, ти! Кой си и къде отиваш? — попита ме единият от униформените мъже.

— Еничар съм. Преследвахме разбойници, но те ни устройоха пусия (засада). Избиха другарите ми. Аз едвам се отървах. Останах ей така, без кон и без оръжие.

— А къде си тръгнал?

— Отивам до конака. Ще ми го покажете ли къде е?

Сейменинът услужливо ми обясни. Номерът ми мина.

→ **141**.

Възторгът на хайдутите бе голям.

Стоин се приближи до мен и рече велегласно:

— От тебе ще стане добър войвода! Давам ти двама от моите юнаци. Кой друг иска да бъде при Вълчан войвода?

Така, без да съм смятал, събрах своя чета — дванайсет души.

→ [142](#).

След като влязохме в конака, огледах обстановката и реших, че сега е моментът да избягам.

Докато разседлавахме, нарочно се бавех — онбашията (военен чин в турската армия) имаше навика да оставя последния да охранява и наглежда конете. Този път остави мен.

→ **139.**

Навих върху лявата си ръка върхната дреха, с която се бях наметнал, а с дясната стиснах здраво ножа.

Застанах на колене и леко се наклоних към вълка.

Той отстъпи малко, после отново приближи, като продължаваше да ръмжи. Дебнеше ме.

→ **143.**

След кратко препускане стигнахме до къшлата. Дружината налетя върху й. Петимата чобани (овчари) отнесоха много бой, въпреки че изобщо не се съпротивляваха.

Аз седях на коня отстрани и само гледах. Бабаитите посякоха три от кучетата, метнаха няколко агнета на конете и си тръгнахме.

→ **146.**

Като ме приближиха достатъчно измъкнах ножа от пояса си и с рязък отскок намушках единия от мъжете. Отблъснах го и той падна на земята.

Извъртях се и със свит лакът фраснах другия в корема. Въздухът със свистене излезе от гърдите му, той се присви одве и се свлече на земята.

Метнах се на единия кон и го пришпорих.

→ **147**.

Обърнах се.
Недалеч от мен, през хрусталака, втренчено ме гледаха два чифта
вълчи очи. Втасах я!
→ **150.**

Спрях пред родната си къща и отворих портата. На двора играеха две деца. Като ме видяха, те бързо се шмугнаха вътре. След малко от там излезе по-големият ми брат.

В първия момент той се стъписа, след това дойде и ме прегърна:

— Добре си дошъл!

— Добре заварил! — отговорих. — Къде са другите?

Очите на брат ми овлажняха:

— Само аз останах. Кърджалиите изклаха всички, а сестра ни отведоха.

Седнахме под асмата и тогава той ми разправи всичко.

→ **149**.

— Сваляйте поясите! — заповядах на турците.

Объркани от страх и изумление, те с неохота започнаха да се разпасват.

— Изуйте и панталоните! — продължих да им нареждам.

Читаците чинно го сториха.

— Сега вървете при бея и му кажете, че искам да спре да събира налози от селяните, инак следния път ще му пратя главите ви!

Турците стъписано ме гледаха. После се окопитиха и поеха бързешком по пътя надолу.

Прибрахме оръжията и конете им, а каруците с награбеното върнахме на селяните.

→ **148.**

Наскоро след това по селата тръгнаха хора, пратени от каймакамина (управител на област).

Доверени люде ми казаха, че отнемали де какъвто добитък докопат. Били ненаситни — ловели дори кокошките по дворовете. Селяните изнемогваха.

Трябваше да се намеся, но как?

Да нападнем — не ставаше, сеймените (стражарите), ето ходеха с тях бяха много и добре въоръжени.

Едничкото, дето ми се чинеше най-възможно, бе да изненадаме читаците (турците) нощем, докато спят в някой Конак.

→ **152.**

— Ей, агалар, кой е главния тук? — попитах дръзко.

Изненадани читаците се обърнаха към мен.

— Аз съм! Защо питаш? — отговори мъжът с униформата.

— За да ти кажа, че десетина пушки са те взели на мушка и ако сториш някоя глупост, ще те издънят като решето!

Турчолята уплашено се огледаха. Като разбраха, че не се шегувам, застинаха по местата си.

— Подай ми ръката си! — наредих на главатаря.

Той се подчини. Стиснах здраво китката му и с рязък замах на ножа дялнах ръката му горе над лакътя.

→ **145.**

В конюшната, освен нашите, имаше още няколко коня, сигурно на заптиите от конака. Отидох да ги огледам. Бяха нахранени и добре отпочинали.

Трябваше да взема един от тях, защото моят беше уморен от днешния преход.

Оседлах и изчаках малко, за да седнат всички на софрата за вечеря.

Оставаше ми последното препятствие — заптието на портата.

→ [151](#).

— Бъди кротък, инак ще забия ножа в гърлото ти! — рекох му. — Слушай ме сега внимателно! Аз съм Вълчан войвода и съм дошъл за да ти кажа да спреш да тормозиш селяните. Ако не изпълниш заръката ми, ще те намеря и ще те затрия!

Допрях острието на ножа до лицето му, натиснах го и с бързо движение направих дълга рязка отдясно. Веднага изби кръв.

— А това ти е, за да ме помниш! Сега те оставям. Не предприемай нищо докато не си отидем! Анадънму (разбра ли)?

Шашардисан и ужасен, турчинът само кимна с глава. Оставих го така, а ние бързо се оттеглихме.

→ **156.**

Тръгнах уж натам, а двамината конници продължиха по своя път.
Щом се скриха надолу по улицата, влязох в абаджийницата.

Избрах си един кат дрехи, наплатих на дюкянджията и се преоблякох.

На излизане се озърнах, да не би сеймените да са се върнали, и предпазливо напуснах градеца. Стигнах до мястото, където бях оставил коня и багажа си и какво да видя.

→ **163.**

Останах с четата си в Котленския балкан.

Мълвата за разгрома на вероломната дружина на Челик Муса се разнесе бързо из вилаета (областта). Но облекчението за изтерзаните ми сънародници не трая дълго.

Не бяха минали и две недели, когато доверен човек ми съобщи, че боят пратил свои хора да събират по селата допълнителен налог за него.

Събратята ми очакваха от мен защита.

→ **162.**

Издадох обвитата си ръка напред.

След още няколко пристъпвания вълкът се спусна и я ухапа. Зъбите му потънаха в дебелата аба. Замахнах с ножа и го ударих. Звярът изскимтя и отскочи назад. Раната му веднага започна да кърви.

Бях го намушкал, но не смъртоносно.

→ **159**.

Един ден трябваше да занеса две тепсии, направени по поръчка на един от първенците в града. Пазвантите имаха друга работа и чорбаджията проводи с мен един от турците, дето бяха на работа при него.

След като предадохме тепсиите, издебнах придружителя си в една безлюдна уличка и го цапардосах с камък по главата. Той падна в несвяст. Стана ми жал за него, беше милаим (кротък) човек и с мене се отнасяше добре, но нямах друг избор.

Трябваше да избягам от това заточение.

→ [157](#).

— Туй ти е, за да ме помниш! Аз съм Вълчан войвода. И ако не спреш да тормозиш хората в околността, следния път ще ти отрежа главата!

Турчинът се сниши, дали от болка, или от страх, не зная.

— Сега ние ще си отидем мирно и тихо, а ти помни добре какво съм ти заръчал!

→ [156](#).

— Много му здраве на чорбаджията от Кара Мустафата! — провикна се главатарят.

Така и не разбрах, дали това беше наказателна акция срещу чорбаджията или просто начин за набавяне на храна.

Не ми е работа да питам. Раната ме болеше, пък и вече ме мяха приели за свой човек.

→ [155](#).

Бях намушкал сейменин и сигурно щяха да пратят преследвачи по мен. Затова се насочих към западния край на градеца, исках да ги заблудя за истинската посока. След като излязох от улиците и се отдалечих на безопасно разстояние, свих надясно и продължих на север.

Трябваше да бързам. Много ми се насъбра. Ако ме заловят ще намажа въжето.

→ **166.**

Не зная как боят беше приел вестта за нашето нападение, но той никак не промени наглите си намерения.

На по-следващия ден, още по-голяма и по-добре въоръжена шайка, тръгна отново да издевателства над сънародниците ми.

Ако завардим обирниците в някоя кория (гора) или влезем в бой с тях, едва ли щяхме да ги надвием — бяха много повече от нас. Освен това, сега те се предвижваха много предпазливо — на три групи, отдалечени една от друга.

Ако и ние се разделим на три, ставаме много слаби.

Друго, друго трябва да измисля! Нещо дръзко и неочаквано, което да ги обърка и да не им остави възможност за действие.

Сетих се!

→ **167.**

Било по-миналата пролет.

Кърджалии започнали да налитат на къшлите наоколо. Заканвали се и на селото. Мъжете започнали да се подготвят и когато разбойниците нападнали, посрещнали ги с огън и ги отблъснали.

Разярил се тогава главатарят им — Челик Муса (Железният Муса) и ударил втори път връз селото.

→ **160**.

Вълците бавно пристъпяха, като постепенно скъсяваха разстоянието помежду ни.

Трескаво приготвих пищова, изчаках ги да спрат за малко, премерих се в единия и стрелях. Животното отскочи и падна като покосено. Добър удар!

Другият вълк се приближи до трупа, подуши кръвта и нададе вой. После погледна към мен и бавно запристъпя напред.

Нямах време да заредя пищова отново.

→ [154](#).

Казах му, че онбашията ме праща до свой познат търговец в града. Минах.

Веднага свих в първата пресечка и пришпорих коня.

Бързо излязох от града и спрях за малко, за да реша накъде да продължа.

→ **158.**

Но въпреки това, щеше да е безумие да тръгнем да ги избиваме, на всеки от нас се падаха по двама-трима от турците.

Смятах, че за да спра набезите, най-добре ще е да взема страха на водача им.

Дълго дебнахме обирниците, докато една нощ реших да действаме.

Имах две възможности за избор: да подпалим конака и в суматохата да се доберем до главатаря им или да се промъкнем през дуварите и тихомълком да го сгацим докато спи.

Избрах...

... първото → **106**.

... второто → **114**.

Разпоредих се и след малко главатарят на шайката висна обесен. Останалите читащи гледаха с ужас.

— Това да ви е за урок! Кажете на бея да престане да тормози селяните с налози, инак следния път и вий ще виснете обесени! А сега беж при него! — рекох им.

Турчолята ме гледаха боязливо, сигурно не вярваха на ушите си, но след това се престрашиха и хукнаха презглава надолу по пътя.

Прибрахме оръжията и конете им, а каруците с ограбеното върнахме на селяните.

→ **161.**

Грабнах една голяма главня от огъня и я размахах пред животното. Вълкът отстъпи. След това започна да ме обикаля в кръг, като зловещо ръмжеше. От време на време звярът спираше и с вдигната нагоре глава виеше, кратко, но пронизително. Огънят го плашеше, но загубата на другаря му го беше настървила и озлобила. Няма да се откаже.

Ако продължим да се дебнем така, аз ще остана без сили. Освен това неговият вой можеше да доведе и други вълци и тогава ще бъде загубен.

Оставаше ми последната възможност.

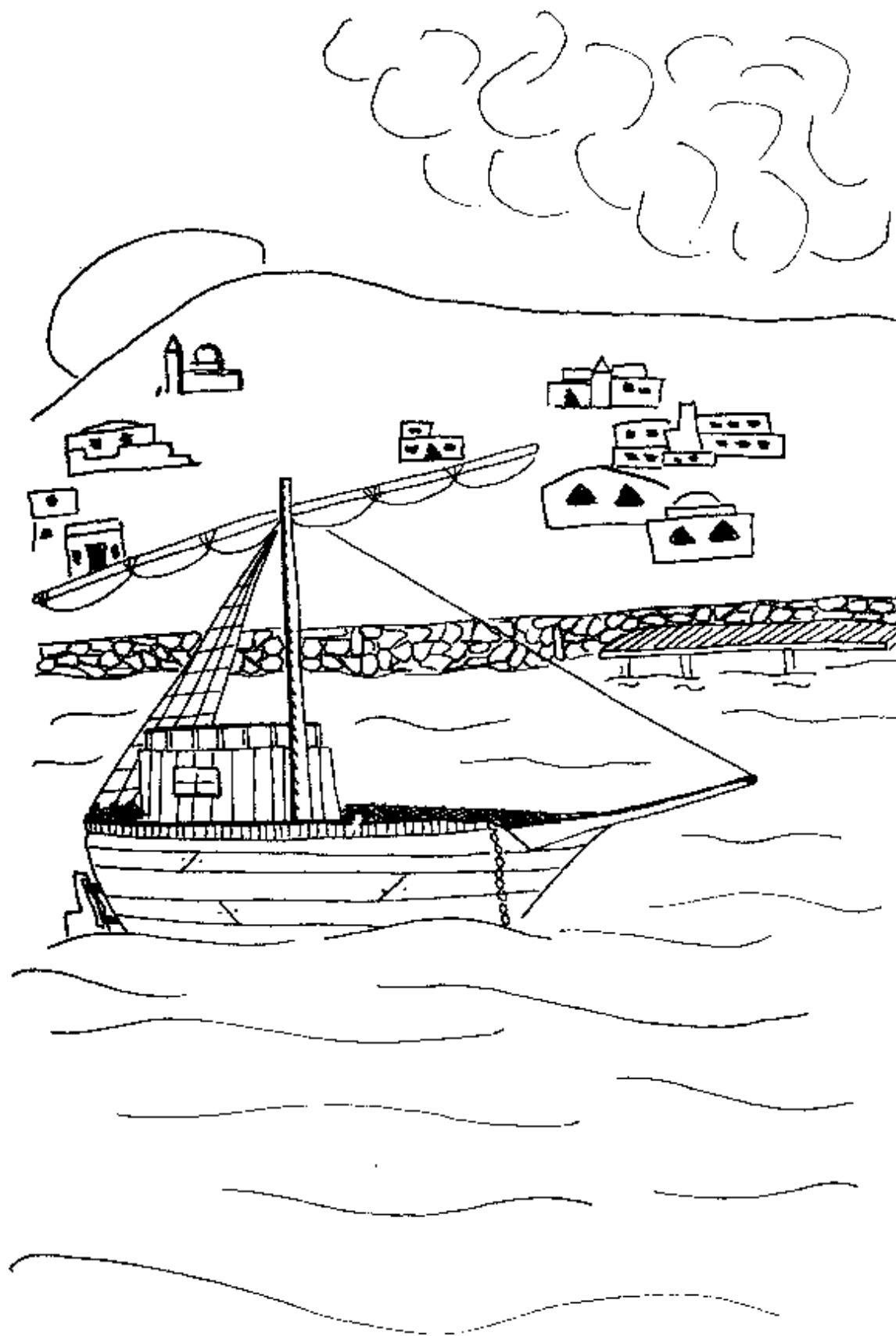
→ **164.**

Тъй тръгнах с дружината на Кара Мустафа.

Подвизавахме се най-вече в Източните Родопи. Постепенно свикнах с техния начин на живот. Нападахме търговци и по-богати пътници, налитахме на къшли и чифлици.

Веднъж причакахме група търговци, които се прибираха от панаир. Доста пари сбрахме тогава. Дружината си имаше съгледвачи и такива, дето после продаваха награбената стока.

→ **169.**

След този случай селяните си отдъгнаха.
→ **200**.

Тръгнах веднага към пристанището.

Когато стигнах, огледах гемиите. Една от тях се готвеше да отплава. Приближих предпазливо. Попитах кой е гемиджията. Посочиха ми го. Извадих късмет! Беше грък, личеше си по дрехите. Можех да разчитам на това, че гърците мразят османлиите. Тихичко му казах кой съм и от какво бягам.

Той се огледа и ми рече:

— Слез долу и се скрий между денковете! След малко тръгваме.

Послушах го.

Когато дойде да ми се обади, бяхме вече в открито море.

→ **165.**

Имах две възможности — да тръгна на север, направо през планината или да продължа по пътя надясно, който я заобикаляше.

Ако тръгна през планината ще се укрива по-лесно, но преходът ще бъде труден — беше ранна пролет и по високо имаше още сняг.

Ако тръгна по пътя ще премина по-бързо, но има вероятност да срещна аскер или сеймени (стражари).

Нямах време за чудене и поех...

... през планината → [54](#).

... по пътя надясно → [59](#).

Сега вълкът беше и озлобен.

Отново започнахме да се дебнем. Животното посегна към протегнатата ръка, но само ме подведе. Успя да докопа рамото ми. Проряза ме силна болка. Замахнах и забих ножа в слабините му... и още веднъж... и още... Тялото на вълка се отпусна. Издъхна.

Приседнах отмалял на земята. И в този миг дочух шум от приближаващи стъпки.

Изтръпнах. Ново прежеждие ли се задаваше?

→ **168.**

Страхотно клане било. Малцина от селото се отървали. Запазили децата, понеже ги били извели горе в гората. И някои от жените били с тях.

Брат ми и жена му успели да избягат овреме, та затуй останали живи...

Слушах и стисках юмруците си до болка. Гърлото ме стягаше...

Тогава, в мъката си, се заклех да отмъстя. Кръв за кръв!

→ **170.**

Нападението ни не стресна бея, а дори напротив — на другия ден той проводи две конни дружини по нас. Уверен в надмощието си, беше решил да ни унищожи.

Разбира се, аз не смятах да се срещам с потерите. Вярно, че в балкана можехме да ги изненадаме и да ги подлеем, но това нямаше да прекрати домогванията на бея.

Трябваше да се разправя лично с него.

Заобиколихме издалеч едната от потерите и слязохме към града.

→ [174](#).

Помощниците на четата ни напътиха и на следващата заран бяхме по петите на шайката.

Следвахме сришом обирниците за известно време. Не беше трудно, защото няколко каруци, с награбеното от селяните, забавяха техния ход.

Около пладне читаците (турците) спряха в една кория, за да ядат хляб.

Моментът беше удобен за действие.

→ **173.**

Ни кон, ни дявол!

Огледах добре, да не би да съм сбъркал мястото.

По земята наоколо забелязах няколко чифта мъжки стъпки. Отчетливо се виждаха и следите на коня. Навярно крадци го бяха отвели нанякъде.

Тръгнах по дирите, но скоро излязох на обширна поляна, където следите се изгубиха в тревата.

И тогава, малко встрани, на земята, съзрях нова, дялана дървена лъжица. Вдигнах я. Беше от ония, дето ги правеха циганите и сигурно беше изпаднала от тях.

→ **172.**

В еничарската казарма ни бяха обучавали в борба със зли кучета. Сега трябваше да приложат уменията си.

Увих около лявата си ръка връхната дреха, която носех, а с дясната хванах здраво ножа. Приклеках и издадох напред увитата си ръка. С плавни движения предизвиквах вълка. Изведнъж той скочи към мен и зъбите му потънаха в дебелия абак.

Замахнах и забих ножа в слабините му, после още веднъж и още...

Тялото на звяра се отпусна и той издъхна.

Свлякох се на земята отмалял. И в този миг чух конски тропот.

→ **178.**

Слязох от гемията в Кавала.

→ [171](#).

Не зная колко съм препускарал. По едно време усетих, че конят вече изнемогва. Беше потен целият.

Престанах да го пришпорвам и го подкарах раван (умерен конски ход).

Трябваше да си починем и двамата. И да намеря храна. Торбата ми остана при моя кон, когато скрих заранта в горичката до градчето.

След малко стигнах до мост над една река и тръгнах по пътя, нагоре по течението.

Наблизо трябва да има воденица.

→ [177](#).

Реших да пресрещнем обирниците в някое от селата, откъдето щяха да минат.

На следния ден турците се отправиха към Терзелий.

→ **180.**

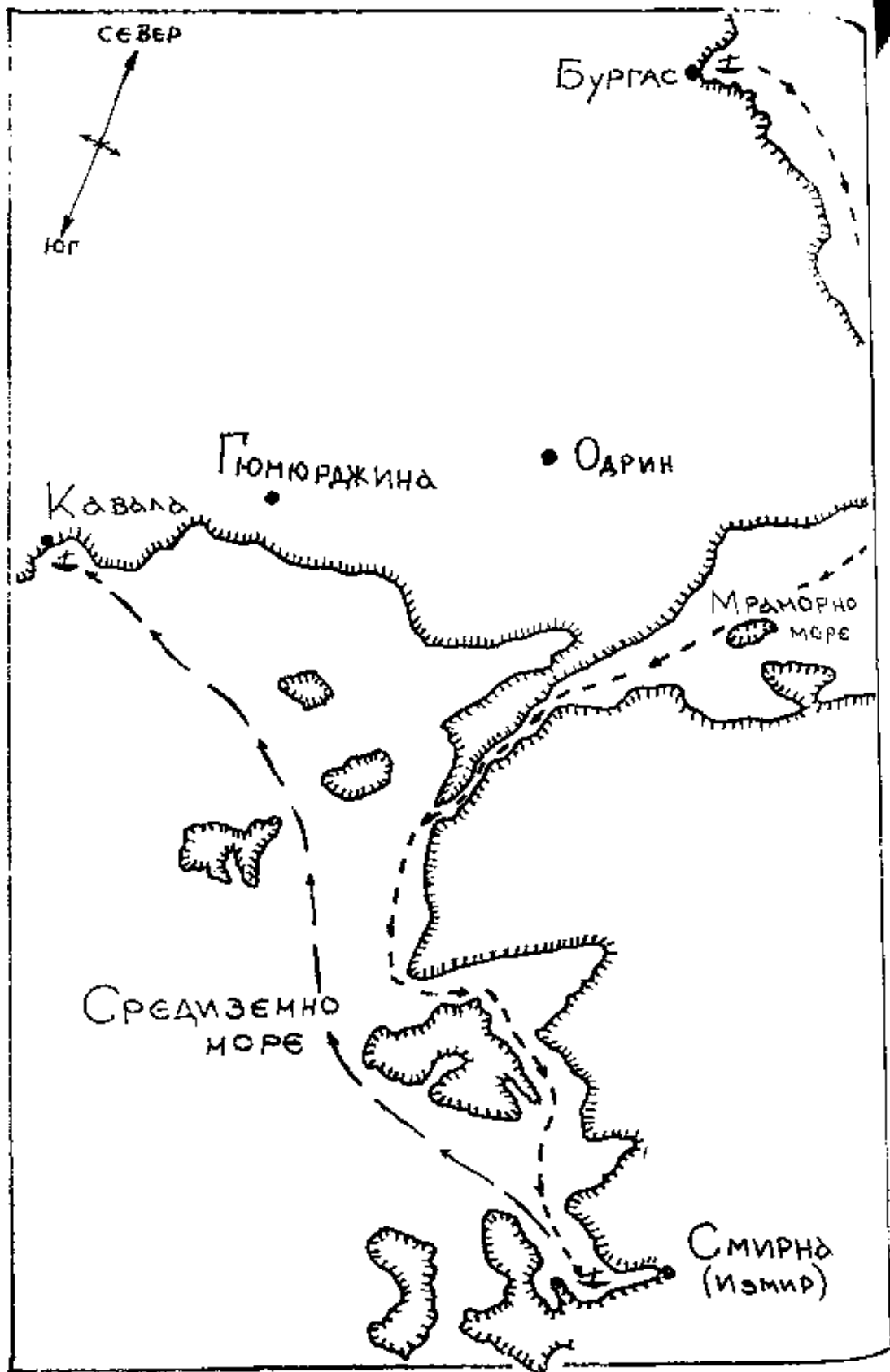
Докато се усетя ме наобиколиха десетина въоръжени мъже. Бяха облечени по различному, слава богу, не бяха с униформи.

— Браво юнак! — каза единият от тях. — Успял си да се пребориш с вълка, а!?

Лявото рамо ме преряза отново. Пипнах с ръка — имаше кръв.

— Ама и той те е наранил. Я му помогнете да превърже раната си! — разпореди същият мъж. Явно той беше главният. — Накъде си тръгнал? — попита ме.

→ **183.**

Последно ударихме един голям чифлик и отмъкнахме дванайсет хубави коня. Тъй ама конете били на каймакамина (управител на околия) и той на следващия ден прати потеря по нас.

Два дни бягахме, а те все подире ни. На заранта на третия ден един от съгледвачите донесе, че втора потеря иде, за да ни пресече пътя. Работата се затягаше.

→ **182.**

Есента и зимата прекарах в село. Помагах на брат си в работата му. Поразпитвах за Челик Муса.

Той бил босненски помак, избягал еничар. Дружината му наброявала до двеста души конници. Безчинствата му били безброй, но дори редовната армия не смеела да излезе насреща му. Шетал в района от Сливен до Карнобат, а на юг но Бакъджиците.

→ 175.

КАВАЛА

Български град в днешна Източна Гърция, разположен на брега на Бяло море, недалеч от устието на река Места.

През него минава пътят от Истанбул за Солун.

По време на османската империя градът е бил важно пристанище и търговски център. → [176](#).

„Мръсни копанари! — ругаех на ум. — Те са задигнали коня и оръжието ми. Проследили са ме, тяхната кожа!“

Безсмислено беше да се опитвам да ги търся. Навярно вече бяха далеч. Нямах избор — трябваше да продължа пеша. Все ще се оправя някак. Имах само един нож в пояса си и малко пари в кесията.

Продължих на север.

→ **184.**

Обясних на хората си какво да правят, а аз свалих оръдията, оставих си само един нож в пояса, нарамних голяма торба и тръгнах по пътя към насядалите мъже.

Огледах ги добре под око, за да разбера кой е главатарят. Като наближих групата, поздравих за добра среща.

— Хей, къде си тръгнал?

— Вървя си по пътя аз, ама гледам, че стана пладне. Да седна при вас да похапна, а?

Това беше много дръзко.

→ **188.**

На следната привечер, аз и още едно от момчетата се предрешихме като търговци и поведохме три коня, натоварени с големи денкове с шарени платове. Отдолу, във всеки денк, се беше скрил по един от моите хайдути.

Влязохме в града и стигнахме до къщата на бея. Потропах на портата. От нея се подаде едър въоръжен мъжага.

— Какво искаш? — попита троснато той. — Търговец съм, аго — започнах аз. — Нося хубави платове за ханъмите (жените) на бея. Иди му обади, пък аз ще ти се отблагодаря някак.

— Чакай малко! — беше отговорът.

Не след дълго пазвантинът се върна и отвори портата. Влязохме в двора.

→ **185.**

БАКЪДЖИЦИ

Гористи възвишения на юг от Ямбол. Високи до петстотин метра. По време на османското робство били свърталище на разбойници.
→ [179](#).

Беше късна есен.

Нямах нищо, нито пари, нито прилични дрехи. А и на север по върховете на планината, която трябваше да премина, вече белееше сняг.

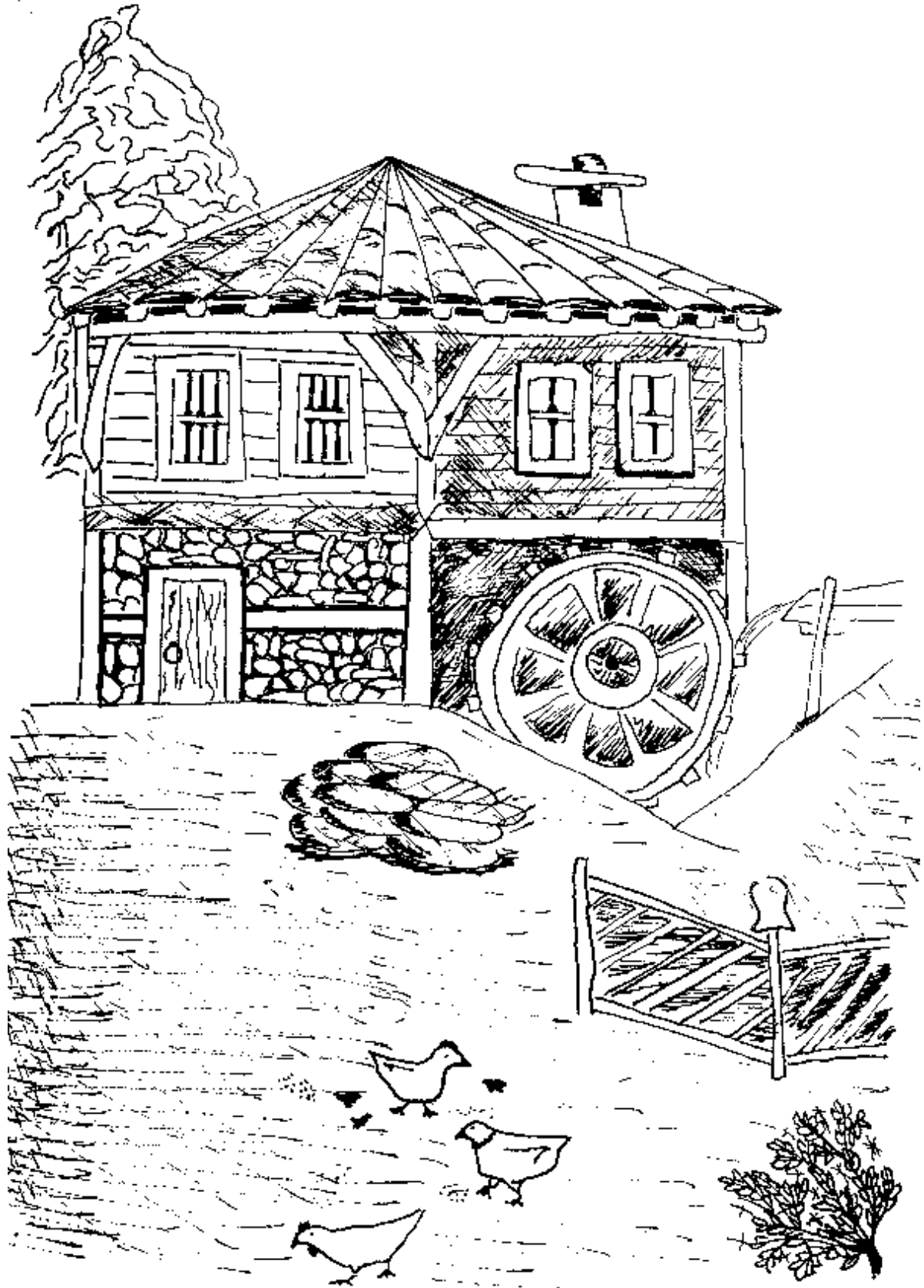
Това ме принуди да остана в града до пролетта.

Лесно си намерих работа в една бакърджийница.

Зимните дни се нижеха бавно. Но сега нещата бяха много по-различни. Аз бях свободен, а наоколо ми бяха българи, сънародници. Вярно, все още бях далеч от родния си край, но кошмарът на заточението беше останал назад.

Щом се запролети започнах да се стягам за път.

→ **181.**

Пътят наистина ме изведе до една караджейка (малка воденица).

Спрях на разстояние от нея. Слязох от коня и го завързах за едно дърво. След това заобиколих встрани, за да мога да огледам. Мливари нямаше — по това време на годината хората си имаха друга работа.

От къщата излезе Възрастна жена. Отиде в края на двора и хвърли зърно на кокошките.

Дано стопаните да са добри. Ще ги помоля за подслон и за храна.

→ **186.**

Страхотен ден! Неслуките идваха една след друга.

Докато се усетя, бях наобиколен от двайсетина конника.

— Евала (браво), юнак! — каза единият от тях. — Преборил си се с два вълка, а?

Кимнах с глава.

— Те ли те раниха? — попита ме същият, навярно главатарят.

→ [197](#).

Мисълта за отмъщение не ми даваше мира.

Чудех се как да го сторя.

Веднъж един разговор ме подсети — Агликина поляна! Напролет трябва да ида на Агликина поляна!

→ **187**.

ТЕРЗЕЛИЙ

Днешното село Терзийско, западно от град Карнобат.

Разположено е на височините, обграждащи южно Сунгурларската долина.

В миналото селото е било по-голямо и по-богато, а попи стратегическото си положение е имало ключово знамение по отношение на останалите селища в долината.

→ **189**.

Купих си нов кат дрехи, в пояса скътах един пищов. В бакарджийницата си бях направил хубав нож, който също взех със себе си. Знае ли човек, по толкова дълъг път, какво може да му се случи.

Една заран се сбогувах с хората, които ме бяха приели за зимата и тръгнах на север.

Трябваше да пресека Източните Родопи.

Горе по върховете още имаше сняг. На втория ден започнах изкачването.

→ 90.

— Сега ще се разделим! Поотделно ще се спасим по-лесно. Всеки да си хване пътя и да се скрие, докато премине данданията. След две недели ще се срещнем в Кадийската кория! — нареди Мустафата.

Метнахме се на конете и тозчас се разпръснахме в разни посоки.

→ **190.**

Двама от мъжете почистиха и превързаха раната ми, а аз обясних набързо патилата си — виждаха ми се добри хора, пък и вече се досещах какви са.

Предположенията ми се оправдаха.

→ **191.**

На следния ден по обяд застигнах по пътя група мъже и жени. Бяха ходили на панаир в града и сега се прибираха.

Тръгнах с тях. Поразговорихме се. Така вървенето щеше да бъде по-леко.

Пътят навлезе в гора.

Изведнъж от нея наизскочиха неколцина въоръжени мъже.

— Разбойници! — изписка една от жените.

Единият от бабаитите гръмна във въздуха. Скупчихме се.

→ [192](#).

Огледах внимателно. Имаше още четирима въоръжени наоколо.

От голямата къща излезе мъж, облечен богато, с голяма чалма на главата и ме попита:

— Каква стока носиш? Дай да я видя! — и приближи.

— Хубава, хубава ми е стоката, ефенди (господине)! Ти сигурно си боят?

— Аз съм я! Давай, давай!

Ловко измъкнах пищова си и го опрях отзад в гърба му.

— Ако искаш да останеш жив — рекох му, — прави каквото кажа първом заповядай на хората си да оставят оръжията и да кротуват!

→ **193.**

Върнах се при коня и го поведох към воденицата. Жената ме забеляза и подвижна. Излезе воденичарят.

Двамата ме гледаха неспокойно.

Май имаха право, видът ми не беше порядъчен — еничарска униформа, раздърпана и прашна от пътя, с петна кръв по десния ръкав.

Реших да бъда прям.

→ **195.**

АГЛИКИНА ПОЛЯНА

Местност в Сливенския балкан, известна като хайдушко сборище. Всяка пролет там се събирали прославените сливенски войводи и всички мъже, решени като хайдути да защитават накърненото българско достойнство.

На хайдушкото сборище се сформирали четите и се предназначавали действията на народните закрилници.

→ [194](#).

Читаците се спогледаха стъписани. Използвах недоумението им, бързо се приближих, хванах здраво изотзад, през шията, главатаря им и допрях ножа до гърлото му. Другите турчоля понечиха да скочат.

— Стойте си по местата! — викнах им. — Ха сте мръдна, ли, ха съм му отрязал главата!

В това време моите хора наизскочиха от гората и чевръсто разоръжиха бабаитите.

→ **196.**

Избързахме и успяхме да преварим хората на бея.

Нашето появяване внесе смут в селото. Не беше обичайно хайдути да устройват пусия (засада) в населено място.

Обясних на селяните какво възнамерявам да правим и как те да ни помогнат. Заплахата от предстоящото връхлитане на бейските обирници направи селяните стговорчиви.

Избрах една по-хубава къща в началото на селото. Казах на моите момчета да се укрият наоколо, а аз и още трима от хайдутите се потулихме в пристройката, където беше хамбарът.

Когато читаците дойдоха и влязоха през вратника, главатарят им подвижна към стопанина подигравателно:

— Ей, гяур, тц какво ще дадеш за бея?

→ **201.**

Аз не знаех къде е тази кория. Ама и не попитах. Казах си, ако успея да е измъкна, ще продължа към моя край, към Чубра.

Затова тръгнах на север.

→ **198.**

— Викат ми Гочо войвода — каза главатарят, — а това е дружината ми. Хайдутуваме по тоя край. Мъстим за безчинствата на читаците. Те да ни имат страха, а пък хората — надежда някаква. Ти, ако искаш, остани при нас, докато премине раната ти. Наблизо имаме землянка, ще те приберем там.

Съгласих се.

— Няма да те питам за името ти. Ще ти викаме Вълчан! Туй име най ти приляга.

Така Гочо войвода ми стана кръстник — даде ми името, с което ме знаят сега.

→ **199.**

Нападателите се спуснаха, отделиха нас, мъжете и ни завързаха ръцете отзад.

На мен ми взеха пищова. Добре, че бях втъкнал ножа по-дълбоко в пояса си, та поне той ми остана.

След това злосторниците ни поведоха през гората. Преброих ги бяха шестима.

Стигнахме до едни заслон, при една голяма скала и спряхме там. Накараха ни да насядаме.

Единият от разбойниците приближи до най-младата от жените и я попита:

— Ти ли си щерката на чорбаджи Бано?

Девојката неохотно кимна с глава.

Злодеят се наведе и взе гердана от шията ѝ.

— Ще видим колко ще плати тейко ти за тоз гердан! — Рече със задоволство той и се изсмя противно.

Сега вече разбрах — разбойниците щяха да искат откуп от чорбаджията.

Скоро трима от тях се качиха на конете и тръгнаха нанякъде.

→ [202](#).

Боят веднага нареди на гавазите си (въоръжени пазачи) и те се подчиниха.

Моите момчета наизскочиха от денковете, прибраха пушките и пищовите на турците, а тях ги завързаха.

Като видя, че работата е сериозна боят се разтрепера.

— Пощади ме! Не ме убивай! — молеше се той. — Ще ти наплатя откуп!

— Плащай тогава! — отговорих аз на предложението му.

→ [203](#).

Щом се запролети, сбогувах се с брат си и с челядта му и тръгнах за Агликина поляна.

Питах, разпитвах и накрая успях да стигна до хайдушкото сбирище.

Много юнаци бяха надошли. Стоин войвода беше най-главният.

Всеки от мъжете, който пожелаеше вземаше думата. Когато дойде моят ред казах:

→ **206.**

— Българин съм. Преследват ме. Избягах от сеймени. Търся подслон и храна.

Не разбрах дали ми повярваха, но ме приеха. Първом настанихме коня. Покрихме го веднага с чували за да не го пресече след уморителното препускане. Воденичарят му даде зоб.

След това се измих и пооправих дрехите си. Стопанинът ме покани на софрата.

→ [205](#).

Мислех трескаво какво да правим с тях по-нататък.

Ако ги избием, боят ще се разгневи и ще си го изкара пак на селяните. А сигурно ще прати и потеря по нас. Ще стане по-лошо.

Трябваше да избирам: или позорно да отпратим всички или за наказание да обесим само главатаря им, а другите да пуснем читави.

Избрах...

... първото → **136**.

... второто → **153**.

Огледах конниците. Не бяха с униформа, значи мога да им кажа истината:

— Одеве ме преследваха сеймени. Убиха коня ми, а мен раниха, но раната не е дълбока.

— Ти сигурно си избягал еничар? — униформата ме издаваше. — Тук повечето сме такива. Викат ми Кара Мустафа (Черния Мустафа), а това е дружината ми.

→ [204](#).

Яздих през целия ден, като минавах встрани от главните пътища. На няколко пъти ми се наложи да се крия или да обикалям, за да избягна нежелани срещи. Още ходех с еничарската униформа и тя щеше да ме издаде.

→ [207](#).

Останах. Не само докато зарастна раната ми, но и после, за лятото.

Харесваше ми волността на тези мъже. Когато доверените хора донесяха за някоя неправда, причинена от турски чорбаджия или управник, вдигахме се, и намирахме начин да го накажем.

Понякога причаквахме провинилия се по горските пътища, друг път попилявахме чифлика или къшлата му Тъй започнах хайдутлука.

→ **208.**

Една топла привечер се бях излегал на тревата в бивака и премислях своята орис.

Бях хванал гората поради несправедливостите около мен, но те секване нямаха. Можех ли да въздам за всички и за всичко? Тя, мъката, българската, край няма. Или да се откажа и да се върна в родното си село, за да започна нов живот, по-тих и по-спокоен?

Не, не! Станал ли си веднъж хайдутин отказване няма.

Хайдутството е до гроб.

Изведнъж, като че ли от небитието, пред мен се появи беловлас възрастен мъж с дълга бяла роба. Като ангел.

Старецът продума, сякаш бе чул мислите ми:

→ **215.**

— Жито, аго, жито! — раболепно отвърна мъжът, така му бях наредил. — То не ми е много, ама щом е за бея, за хаир (добро) ще е. Ела да видиш хамбара, аго, и сам да премериш колко да си вземеш.

Чинното поведение на стопанина подведе главатаря, той слезе от коня и влезе в пристройката с още един от своите хора.

Точно на това разчитах. Скочихме върху им и тоз час ги вързахме. Бях приготвил въжена примка, която праметнах през врата на главатаря и му рекох:

— Ще правиш каквото ти казвам, инак ще стегна примката! Анадънму (разбра ли)?

→ 209.

Другите трима бабаити останаха да ни вардят.

Сега вече можех да предприема нещо. Наместих се удобно и започнах да претривам въжето, с което бяха завързани ръцете ми, на ръба на един остър камък. Стараех се да не ме забележат.

По едно време възелът се разхлаби, напънах го и измъкнах ръцете си.

Дотук добре. Огледах обстановката.

Беят Викна и от къщата се подаде един от слугите му. След малко той донесе четири кесии, пълни с алтъни (жълтици).

Взех ги от прислужника и му наредих:

— Иди и докарай пет оседлани коня!

Слугата погледна въпросително към господаря си, но беят едва измънка:

— Отивай, отивай!

→ **212.**

Сега разбрах.

Още в казармата, по-старите казваха, че този, който веднъж е въртял калъча (сабята), орач не става. Избягалите еничари и аскери се събираха в дружини и хайдутуваха. Тези сигурно бяха такива.

→ [121](#).

Полека-лека мъжът и жената се отпуснаха и се разговорихме.

Доста време откарахме в приказки. Отдавна не бях си говорил така с хора...

Навън се беше смрачило. Стопаните ми предложиха да спя горе в сайванта.

Легнах и сигурно веднага съм заспал.

→ [211](#).

— Викат ми Вълчан. Родом съм от Чубра. Моят край пропищял от своеволията на Челик Муса, знаете го. Хора изнемогват. Само вие, всички заедно, можете да се справите с него.

— Ей, момче, ти знаеш ли каква сила е дружината на Мусата? Двеста души конници, като хала са — кой може да им устои! Нали виждаш — тук повечето сме без коне. Силен е Челика, не е за нас работа!

→ [214](#).

Казах си, че първата ми грижа сега е да се предреша. Разгеле (точно на време), надвечер стигнах до един малък град. В него сигурно ще се намери някой абаджия, от когото да си купя дрехи.

Сега беше късно, но заранта първом това ще свърша. Пренощувах в гората наблизо. → [213](#).

Когато се заесени реших да продължа към родното си село Чубра.
Един ден се сбогувах с другарите, с Гочо войвода и поех по
пътищата на север.

→ **184.**

— Разбрах, разбрах! — уплашено отвърна предводителят на обирниците. — Всичко ще направя, само не ме затривай!

Изведох го навън, наредих му да събере хората си и да им заповяда да сложат оръжие.

Моите хайдути, с помощта на селяните, бързо изловиха и навързаха читаците. Вкарахме пленниците в обора, аз и още осем от момчетата са преоблякохме в техни дрехи. След това привързахме туриите към диреците и ги предупредих, че ако мируват, по вечерта ще ги пуснем да си ходят по живо, по здраво.

Оставих трима от своите люде и десетина мъже от селото, въоръжени с брадви, а аз и останалите предрешени хайдути препуснахме към града.

→ **218.**

Тримата разбойници седяха малко встрани, разговаряха помежду си и много, много не ни обръщаха внимание. Бяха спокойни и уверени в надмощието си.

Леко се примъкнах зад гърба на един от мъжете, който беше най-близо до мен, предупредих го и успях да прережа с ножа и неговите върви.

Шепнешком обясних на жените какво да направят. Най-възрастната от тях се изправи и подвикна към злосторниците.

→ [217](#).

Разбудих се от силни удари по входната врата на къщата.

— Воденичарю, отвори! — викаше някой.

Надникнах отгоре. Пред вратата имаше двама мъже.

Бяха дошли с коне, навярно мене търсеха.

— Отвори или ще разбием вратата!

Слязох веднага. Воденичарят и жена му тревожно се суетяха.

— Докарах ви бяля, сигурно някой ме е проследил! — рекох
виновно.

→ [222](#).

После вързахме ръцете на бея и го качихме на един от конете.

— Къде ме водите? — проплака той.

— Ще те разходим малко и след това ще те върнем. Кажи на хората си, че ако тръгнат подир нас ще те затрия!

По този начин напуснахме града необезпокоявани.

→ [220](#).

На сутринта изчаках слънцето да се вдигне, скрих коня в една долчина и се запътих към градчето.

Още щом влязох по уличките, попитах един минувач къде има абаджийски дюкян. Човекът ми обясни.

→ [221](#).

— Право думаш — отговорих. — Вярно е, че Мусата е силен, ала няма сила, дето да не може да бъде надвита. Нямаме коне, но ако извардите разбойниците в планината, конете няма да ги спасят. Много са кърджалиите, но и вие, като гледам, не сте малко. Не вярвам да се страхувате! Ако разбийете дружината на Челика, народът ще ви бъде много благодарен. Нали поради него сте хванали гората.

→ [224](#).

— Хайдутството, синко, е до гроб, а пътят към свободата труден, но славен. Твоят народ я заслужава. Свободата може да бъде отвоювана, но робството ви е тежко, за да го сторите. Затуй ти ще откупиш свободата на братята си. Със злато. Защото аз съм повелителят на твоя народ и такава е волята ми. Утре заран тръгни с двамина от твоите люде. Аз ще ти показвам пътя. Ще те отведа до пещерата, в която е скрито съкровището на старите български владетели. Несметно е богатството, събрано там, но ти не го докосвай! Кръвно злато е то — с кръв е събирано и за кръв ще платиш с него. Но то не е достатъчно. Ще трябва и ти самият да посъбереш. Години ще са ти нужни, за да добавиш потребното. Когато му дойде времето, ще ти дам знак и ти ще отидеш да купиш войска, която да освободи отечеството ти. И запомни — утре заран щом станеш, тръгни натам! — старецът вдигна ръка, за да ми покаже посоката, а след това се стопи, изчезна...

→ [227](#).

Подир една неделя съгледвачите хванаха дирите на разбойниците на Челик Муса.

Втори ден дружината му атакувала Котел. Градът упорито не се давал. Мусата бил разярен.

Стоин войвода реши да причакаме кърджалиите връщане, при Демир Капия.

→ [223](#).

Двама от тях тозчас скочиха на крака:

— Какво искаш?

— Хора сме, аго, имаме нужда. Отведи ни нас жените настрана, за малко, да се облекчим.

Разбойниците неохотно се съгласиха.

Двамата се приближиха.

→ [225](#).

Като наближихме, спрях и дадох малко време за отмора.

Обясних на хората си плана на операцията. Разчитах на изненадата и на бързи действия от наша страна.

След почивката, препускайки, се насочихме към къщата на бея. Щом стигнахме потропах силно на портата.

Мъжки глас попита отвътре:

— Кой си и какво искаш?

— Нося депеша (бързо съобщение) за бея! Отваряй веднага!

→ [229](#).

Бяха изминали няколко дена откакто търсехме следи от дружината на Челик Муса, когато дойде пратеник и ни донесе, че Мусата е пред стените на Котел, а Стоин войвода ни чака в Котленския проход, за да привардим там кърджалиите на връщане.

Не бяхме далеч от мястото и до вечерта стигнахме.

→ [226](#).

Когато се отдалечихме достатъчно от града, спряхме и рекох на бея.

— Аз съм Вълчан войвода, добре ме запомни! Ако продължиш да тормозиш селяните с данъци, следващия път няма да ти се размине. И да прибереш потерите!

Развързахме ръцете му, накарах го да се изуе по долни гащи, дадохме му кон и го отпратихме обратно.

След този случай беят миряса.

→ **200.**

Тъкмо излязох на чаршията (търговска улица или площад) и видях в горния ѝ край двама сеймени (стражари), на коне. Стъписах се.

Имах две възможности: да се върна назад и да бягам или спокойно да продължа.

Реших...

... да бягам → [124](#).

... да продължа напред → [128](#).

— Не, синко, познаваме ги — каза жената. — Идват за щерка ни. Отдавна са й хвърлили око. Искат да я отведат.

Такава ли била работата. От мен бяха скрили дъщеря си, все пак за тях съм непознат.

— Дай ми една брадва! — обърнах се към воденичаря.

Той бързо изпълни нареждането ми. Накарах го да хване на цепеница, колкото да се брани, отпратих жената набрана и отворих вратата. Бабаитите влетяха вътре.

С един удар посякох първия, кръвта му шурна и трупът се свлече на пода.

В това време воденичарят цапна втория от нападателите с дървото, мъжът залитна към мен и аз го ударих с тъпото на брадвата, с все сила. Това го довърши.

→ [230](#).

ДЕМИР КАПИЯ (ЖЕЛЕЗНИ ВРАТА)

Теснина в Котленския проход, на юг от града, със стръмни скали от двете страни.

В българската история тази местност често е играла ключова роля. Няколкократно там са били разбивани византийските войски, отправили се в поход срещу столиците на Първото и Второто български царства.

По време на турското робство, обозите преминавали оттам с усилена охрана.

→ [228](#).

Думите ми впечатлиха хайдутите и след дълго обсъждане предложението ми бе одобрено.

На другия ден тръгнахме.

Разделихме се на две. Първата група предвождаше самият Стоин, а втората — Манол войвода. Двамата се разбраха кой откъде да мине.

Аз тръгнах със...

... Стоин войвода → [216](#).

... Манол войвода → [219](#).

Щом дойдоха достатъчно близо, скочих чевръсто и намушках с ножа първия от бабаитите. Той се присви надве, а аз го отблъснах настрана върху камъните.

В това време мъжът, когото бях развързал, цапна другия злосторник по главата с голям камък. Той се олюля, а жените се стрелнаха връз него и го повалиха.

Извърнах се и видях, че третият от злодеите, който беше останал на мястото си, посяга и измъква пищов. Със скок се озовах при него. Блъснах го силно, той падна на земята, а аз връхлетях отгоре му. Издърпах пищова из ръката му и с все сила го цапнах с тежката дръжка по главата. Тялото му се отпусна безжизнено.

→ [232](#).

Нашата задача беше да преградим пътя с дървета и камъни след една теснина в прохода и да устроим пусия (засада).

Хората на Стоин войвода струпаха върху скалите край пътя камари камъни, подпрени с дървета, които щяха да стоварят върху кърджалийската дружина.

Работихме цяла нощ.

На другия ден по пладне разбойниците приближиха.

→ **231.**

На сутринта нямах много бреме за маене. Сякаш някой вътре в мен ми говореше:

„Тръгни, тръгни! Изпълни заръката!“

Взех двамина от моите хора, оседлахме и тръгнахме. Къде — и аз самият не знаех.

→ **239.**

Стоин беднага проводи човек при Манол войвода със заръката да го доведе бързо.

Цяла нощ сякохме дървета и мъкнахме камъни, които трупахме горе на скалите.

Веднага щом дойдоха, хората на Манол преградиха пътя по-надолу и устроиша пусия (засада).

Стоин войвода нареди на мен и на още десетина души да останем при скупчените камъни, а той и людете му се прикриха от двете страни на пътя по-нагоре.

→ [234](#).

Заповедният ми тон подейства, гавазинът (въоръжен пазач) надникна и като видя, че сме с униформи, отвори портата.

Влетяхме в двора. Двама от моите люде хванаха пазача, обезоръжиха го и го завързаха на бърза ръка.

Отстрани се показаха още трима въоръжени турци.

Хайдутите се справиха и с тях. Аз и още две от момчетата нахълтахме в къщата с готови за стрелба пищови. Срещу нас излезе един от слугите.

— Заведи ни при бея! — заповядах му рязко. Слугата се подчини.

Влязохме в една широка стая, където сред възглавници, по турски, седеше беят. На софрата пред него имаше джезве с кафе и тепсия с рахат локум и нарязана баклава. Наоколо му стояха още двама слуги, невъоръжени. Насочихме пищовите към бея. Той пребледня.

→ [233](#).

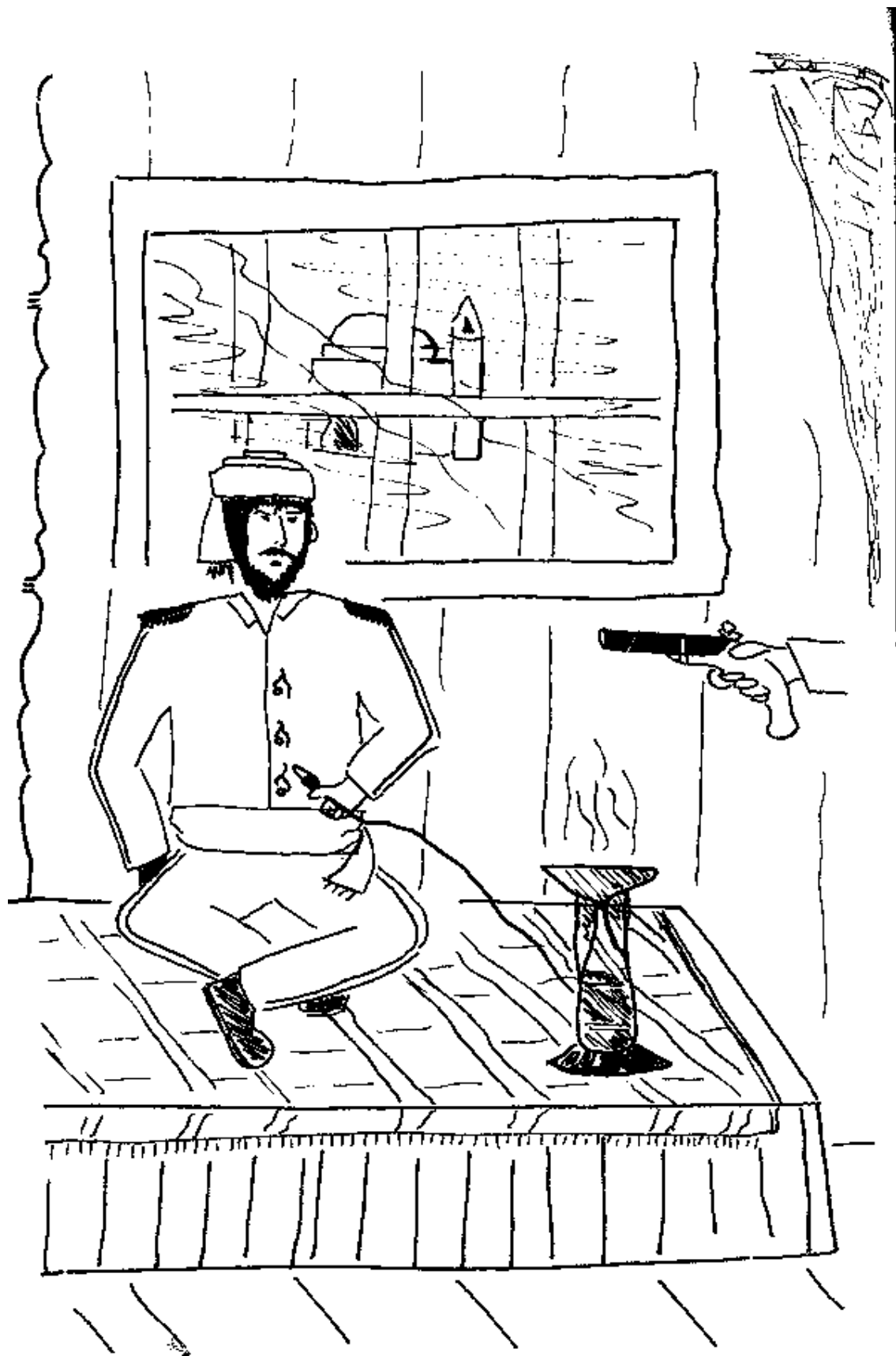
После взехме чували, увихме в тях двата трупа и ги преметнахме на конете.

На жената и на щерката на воденичаря, тя беше излязла от скривалището си, казах да преметат отгоре с пепел и с брашно, за да заличат следите от кръвта.

А ние двамата тръгнахме да заровим мъртвците на някое скришно място...

Когато се върнахме беше почнало да се развиделява.

→ [235](#).

Когато кърджалиите дойдоха между скалите в теснината, отгоре им се сгромолясаха камъни и дървета. Настана голяма суматоха. Аз исках едно — да видя смъртта на Челик Муса. От пушилека излезе малка група конници и се насочи към нас — бягаха напред.

Единият от тях се отличаваше по дрехите си и яздеще голям и хубав кон — сигурно той беше главатарят, той беше Мусата.

За миг изпитах задоволство, че се е отървал от камъните и че съдбата ми предоставяше възможност аз да го погубя.

Вдигнах пушката.

→ [236](#).

Развързахме останалите мъже, а аз се въоръжих добре, И в този момент дочухме тропот на коне. Другите трима от разбойниците се връщаха.

Отпратих жените назад, разделих мъжете на две групи и се прикрихме зад дърветата и храстите.

Злодеите наближиха и забавиха ход. Един от тях подвикна нещо тревожно. Явно бяха видели труповете на останалите.

Вдигнах пищова и щом съзрях първия от тях, премерих се и гръмнах. Бабаитинът се струполи от коня.

— Не мърдайте! — извиках властно към другите двама. Те се подчиниха.

Мъжете, около мен, скочиха, хванаха конете, повалиха злодеите и докато успея да се намеся ги претрепаха с камъни. Тяхно право си беше — заради тормоза и заплахите.

Цялата поляна потъна в кръв.

После взехме конете на разбойниците и скоро стигнахме до селото на моите спътници.

→ [237](#).

— Стой мирно и тихо! — заповядах му аз. — Инак ще те гръмнем!

Приблжих се изотзад, вмъкнах пищова в пояса си и право хванах дясната му ръка. После положих разтворена дланта му на софрата и с един удар на ножа отсякох малкия му пръст. Беят изохка.

— Това да ти е за урок! Аз съм Вълчан войвода! — рекох му. — И ако не спреш да грабиш селата, ще се върна и ще ти отрежа главата. А сега предупреди гавазите си и не предприемай нищо срещу нас, ако искаш твоите обирници да се върнат читави.

И преди още беят и хората му да се осъзнаят, ние напуснахме града.

До вечерта пуснахме пленените читаци, без коне и без оръжие.

След този случай беят прекрати събирането на допълнителния налог от селяните.

→ [200](#).

Някъде по пладне съгледвачите донесоха, че дружината на Челик Муса приближава.

Щом кърджалиите стигнаха между скалите, изтеглихме подпорите и камъните с грохот се сурнаха надолу.

→ **238.**

Трябваше да тръгвам.

Попитах стопаните дали имат да ми дадат някакви дрехи, за да се преоблека. Жената на воденичаря с готовност ми донесе един кат.

— Да те поживи господ, синко — каза тя на изпроводяк задето ни отърва от тия двамината! Много ни притесняваха техните задирия.

— Останете си с добро! — отвърнах аз и поех по пътя. Със себе си отведох и двата коня на нападателите. Така съвсем щяха да се изгубят следите им.

→ [125](#).

Конниците стигнаха близо и видяха, че пътят е преграден. Спряха конете и тревожно се заоглеждаха — усетиха клопката, в която бяха попаднали.

Премерих се добре, спрях дишането си и дръпнах спусъка. Челик Муса се олюля на коня си, отпусна се и се свлече на земята.

Край мене загърмяха и другите.

След това изскочихме от прикритието и в близък бой и довършихме останалите живи разбойници. Пътят почерня от трупове и локви кръв.

Така изтребихме до крак страховитата дружина.

→ **129.**

Нашето появяване събра много хора. Всички говореха в надпревара.

От цялата работа разбрах, че разбойниците посетили чорбаджи Баню, заплашили го, поискали откуп и му дали срок до вечерта. Той и близките на останалите заложници, били доста притеснени — злодеите нямали мярка в лошотията си... И изведнъж — ей ни нас, вкупом и невредими.

Когато селяните разбраха как е станало избавлението останаха много доволни. Непрекъснато повтаряха, че тази шайка (банда) си е намерила майстора. И всички смятаха, че този майстор съм аз.

Питаха ме, разпитваха ме, потупваха ме по рамото. След това ме отведоха в чорбаджийската къща и ме сложиха пред отрупана софра.

Останах да преспя у чорбаджията.

На сутринта взех единия от конете на разбойниците и продължих на север.

→ [125](#).

Настана шум и бъркотия.

Конете цвилеха, скачаха без ред, изхвърляха ездачите си, стъпкваха други.

Някои от разбойниците тръгнаха да бягат напред, други да се връщат назад. И в двете посоки ги причакваха заредени пушкала.

Когато гърмежите и виковете утихнаха, пътят беше застлан с трупове на хора и на коне — това бе останало от страховитата дружина.

Самият Челик Муса лежеше в локва кръв. Беше прострелян в гърдите.

→ [129](#).

Привечер на втория ден, тъкмо бяхме стигнали до една стръмнина, когато отново чух гласа:

„Тук е! Отместете камъните!“

Огледах се. Вдясно имаше две големи отвесни скали, а в подножието им — огромна камара свлечени камъни с прорасли храсти между тях.

Отдъхнахме за малко и се заловихме за работа. Като поразчистихме камъните, под тях се откри голяма плоча изправена и подпряна на скалата. Върху нея имаше някакъв тайнствен знак — навярно издялан от човешка ръка.

Трудно отместихме плочата. Зад нея се разкри сух каменен зид, който преграждаше голям отвор в скалата, Сигурно това беше входа на пещерата. Развалихме зида и наистина се оказа така.

Взех един фенер, вързах края на дълго въже около кръста си, приведох се и влязох, а другарите ми останаха навън.

Веднага след входа пещерата стана по-широка — можех да вървя изправен.

Не след дълго попаднах в едно голямо осветено помещение.

Всъщност нямаше никакво осветление — съкровището беше пред мен и отразяваше светлината на фенера.

Гледах слисан.

В средата се издигаше трон — величествен, целият от масивно злато. На него грижлива ръка бе поставила две корони — едната голяма и тежка, с червени и сини скъпоценни камъни, а другата по-малка и по-нежна, с плетеница от златни орнаменти и със зелени камъни.

Вляво от бляскавия трон, в няколко дървени сандъка бяха положени множество съдове и други красиви предмети от злато и сребро, някои със старовремски форми.

Вдясно, в по-малки ковчезета, проблясваха златни и сребърни монети с различна големина.

Пред трона бяха събрани разнообразни накити, пръстени, огърлици, гривни и още много красоти, обсипани със скъпоценни

камъни и перли. Сред тях се открояваха голям златен кръст с черен камък в средата и красив царски жезъл.

Най-близо отпред, проблясваха със златните си инкрустации разни старовремски оръжия — мечове, ками, щитове, бойни пояси и шлемове.

И тогава пред мен отново се яви старецът повелител: „Това е съкровището, за което ти говорих. В него е кръвта на предците ти. И свободата на народа ти. Сега се върни и почни да събираш своята дан!“ Каза и изчезна, както преди.

КРАЙ

ЛЕГЕНДАТА ЗА ВЪЛЧАН ВОЙВОДА

Оскъдни са данните за живота и прежеждията на Вълчан войвода, но съществува легенда, която разказва за него.

Вълчан е живял в началото на 19 век. Несгодите на робството, отрано го принудили да стане хайдутин.

Бил смел и решителен и поради тези му качества скоро го избрали за войвода. Мъстят за накърненото достойнство на сънародниците си и страшал турските управници и безчинстващите разбойници.

Веднъж, незнайно как, Вълчан войвода попаднал на съкровището, събирано от владетелите на Първото и Второто български царства, което при нахлуването на турците българските земи било укрито в една пещера.

Най-значимата част от това съкровище (според думите на войводата), бил един великолепен царски трон от масивно злато.

ИСТОРИЧЕСКИ ДАННИ

Това вероятно е тронът, изработен по поръчка на българския цар Иван Асен Втори. Няколко византийски историци, от онова време, го описват в своите хроники, впечатлени от изяществото му. По техни пресмятания владетелският престол е тежал около осемстотин килограма.

С падането на България под турско робство, този трон изчезнал, заедно с царската съкровищница. Тъй като не са открити никакви следи, предполага се, че цялото това богатство грижливо е скрито в някоя от пещерите в Източна Стара планина.

След като открил съкровището Вълчан войвода бил осенен от прекрасна идея: да добави още злато към съхраненото в пещерата, за да може да откупи чуждестранна армия с която да освободи поробеното си отечество.

След всеки голям обир, той, с двама от съратниците си отивал до мястото на пещерата, оставяли скъпоценностите там и заличавали

следите.

Години наред събирал Вълчан войвода своята дан.

Веднъж той споменал, че му трябва още малко злато и ще тръгне да доведе освободители.

Наскоро след това, двамината, които знаели мястото на пещерата, загадъчно изчезнали. Неизвестно как, споминал се и самият Вълчан войвода.

И оттогава никой не е виждал това съкровище...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.